

jaargang 36
december 2015
nummer 4

STATENKOERIER

De Statenkoerier is een uitgave van het Wijkoverleg Statenkwartier

Struinen door het Statenkwartier

Pagina 18
100 jaar Statenkwartier
Terugblik op een jubileumjaar

Pagina 14
Bestrating
De straat waarover wij gaan

Pagina 6
Interview
Geoffrey Madge

De Ouderenadviseurs

Zelfstandig blijven wonen

Heeft u een probleem en komt u er zelf niet uit?

Heeft u te maken met eenzaamheid, rouw en verlies of huiselijk geweld?

Heeft u vragen over huisvesting, financiën of regelingen?

Heeft u hulp nodig als mantelzorger?

Onze ouderenadviseurs helpen u graag!

Ook kunt u bij hen terecht voor praktische zaken zoals vervoer, boodschappen, administratie en klusjes in en om het huis.

Meer informatie of een afspraak maken

Op werkdagen tussen 9.00 en 17.00 uur:

(070) 416 20 20

ouderenadviseurs@welzijnscheveningen.nl

www.welzijnscheveningen.nl

*De ouderenadviseur
komt zo nodig bij
u thuis.*

Voor u ligt de laatste Statenkoerier van 2015, een bewogen jaar voor de wijk.

De viering van 100 jaar Statenkwartier heeft veel leuke, mooie en interessante activiteiten opgeleverd. Elders in deze koerier staat een interview met Astrid van Vliet, namens het bestuur de drijvende kracht achter de organisatie van het eeuwfeest. Bestuursleden en vele vrijwilligers werden (indirect) door haar aangestuurd. Astrid, dank daarvoor!!

Eind oktober werd bekend dat het Gemeentebestuur besloten heeft begin 2016 op de Scheveningsweg tussen de 50 en de 100 'statushouders' te gaan huisvesten. Mij doet het enorm veel deugd dat er vanuit de wijk weinig tot geen bezwaren zijn geuit tegen dit besluit. De bewonersinformatieavond georganiseerd in het World Forum werd goed bezocht en verliep, met een uitzondering, in goede harmonie. Ik hoop en verwacht dat de komst van de vluchtelingen probleemloos verloopt en dat zij vanuit de wijk ondersteund zullen worden.

Verder zullen komend jaar in ieder geval twee andere zaken de aandacht vragen. Ten eerste ligt er een concept bestemmingsplan voor het Statenkwartier bij de Gemeenteraad en ten tweede zal er door dezelfde Raad een besluit genomen worden over een nieuw tramtracé richting het Norfolkterrein. Het bestuur heeft voor het bestemmingsplan een zgn. zienswijze ingediend. Over het vast te stellen tramtracé wordt een advies voorbereid. Ik ben zeer benieuwd naar de reactie van de Gemeenteraad op zowel onze zienswijze als op het advies.

Tenslotte wens ik u allen een goed en vooral wijkactief 2016 toe.

Koen Baart
Voorzitter Wijkoverleg Statenkwartier

Wie heeft de gebonden versie van de Statenkoeriers van vóór 1994?

In 1994 zijn de eerste 20 jaargangen van de Statenkoerier gebundeld en ingebonden. Dit boek is sedert het vertrek van het Wijkoverleg uit het Sierkangebouw in 2011 spoorloos. Het gebonden exemplaar is eigendom van het wijkoverleg. De redactie zou deze gebonden versie graag als naslagwerk weer terug willen. Weet u meer? Graag reactie op: statenkoerier@statenkwartier.net.

Foto cover

Struinen door het Statenkwartier met het boek in de hand

Foto: Jacintha van Beveren

Colofon

De Statenkoerier is een uitgave van het Wijkoverleg Statenkwartier,
wijkoverleg@statenkwartier.net
www.statenkwartier.net
Jaargang 36, uitgave 2015 - 04

De Statenkoerier verschijnt 4x per jaar en wordt gratis huis-aan-huis bezorgd. Oplage: 6500
Verschijningsdatum volgend nummer begin maart 2016

De Statenkoerier wordt ook bezorgd bij adressen met nee-nee stickers (besluit wijkvergadering). Als u geen prijs stelt op de Statenkoerier, kunt u dit melden via info@statenkwartier.net.

Redactie Statenkoerier

Jacintha van Beveren (eindredactie)
Jan Bron Dik
Tamara de Tourton Bruyns
Abe van der Werff
Marion Petit (contactpersoon bestuur)

Vrienden van het Statenkwartier

Gironr. NL85 INGB0000175903 t.n.v. de Stichting Vrienden van het Statenkwartier, Den Haag

Vragen, opmerkingen?

Mail naar statenkoerier@statenkwartier.net

Druk: PrintStudio Statenkwartier BV
Verspreiding: Huis Aan Huis Amsterdam
Vormgeving: Leen van der Heijdt, À la Leen

Advertenties

Voor tarieven en afmetingen kunt u contact opnemen met Mirjam Kroemer, kroemer@kpnmail.nl. Bij een jaarcontract betaalt u éénmalig 4 advertenties en krijgt u 20% korting op de totaalprijs. Een jaarcontract loopt van 1 januari tot en met 31 december. Advertentie-tarieven zijn excl. pre-presswerkzaamheden.

Advertenties voor het volgende nummer inleveren uiterlijk 5 februari 2016 bij Mirjam Kroemer, kroemer@kpnmail.nl.

© Auteursrecht Wijkoverleg Statenkwartier

In dit nummer

Eerste nummer De Statenbuurt	4
Interview met ... Geoffrey Madge	6
Groen licht voor Zon op het Museon	9
100 jaar energie in het Statenkwartier	10
Sensatie in het Statenkwartier	13
De straat waarover we gaan	14
Terugblik 100 jaar Statenkwartier	17
Jeugdpagina	22
World Forum Theater Agenda	24
Column	25
Actueel wijknieuws	28
Kruid en Druif	31
Leer en Leef, Groei en Geef	32
Wijkinformatie	34

Oplaag 7000 exempl.

ZATERDAG 4 MAART 1922

No. 1

DE STATENBUURT.

Wijkblad voor Zorgvliet, de Statenbuurt en Scheveningen.

Redactie en Administratie:

Ten Hovestraat 25, Telefoon S. 87

Tarief voor Advertentiën:

Van 1—5 regels. f 1.65.
Elke regel meer - 0.30.

BIJ ABONNEMENT BELANGRIJKE REDUCTIE.

Bij het verschijnen van dit eerste nummer behoort een kort inleidend woord.

Alweer een nieuw blad? zult ge vragen?

Já, waarde lezer; já, lieve lezere, — alweer een nieuw blad!

Waarom? Waar toe?

Luistert; ik zal het U zeggen: Dit blad is niet opgericht, omdat hier nog geen wijkblad bestond — dat zou niet voldoende motief wezen — doch omdat er behoefte bleek te bestaan aan zoo'n blad in dit fraaie en aangename deel van Den Haag.

De oprichting was geen wensche-lijkheid, — neen, het was noodzaak. Herhaaldelijk is ons gebleken uit gesprekken met vakmensen en uit het publiek, dat men een dergelijk orgaan miste, dat als het ware eene verbinding vormt tusschen verkooper (in de-ze wijk) en verbruiker (in deze wijk).

En dat gemis laat zich begripen. De buurt is hier zeer uitgebreid. De kant aan Duinnoord aangeleund, aan den

stad, om dan nauwkeurig, goedkoop uit te zijn.

En aan dezen elsch bladzaken zal het blad voldoen, dank zij de wijk-op-lage van 7000 exemplaren, waardoor in 7000 huizen een nummer wordt be-zorgd, en dus vele adressen zullen leeren, wat hier alzo in deze wijken van Den Haag en Scheveningen te koop is.

Deze oplage is voor iedereen te con-troleeren, en wel op Donderdagavond, ten kantore van de administratie in de Ten Hovestraat.

En gij wordt uitgenoodigd, Heeren belanghebbenden, om deze controle uit te oefenen, tenslotte zekt te zijn, dat Uwe annonces werkelijk in zulk eene groote oplage worden opgenomen en onder de oogen namen van vele dal-zetden, voor wie gij de aangewezen leveranciers zijt.

Waar dus in de eerste plaats het doel is, om publiek en handel of be-drijf nader tot elkaar te brengen (even-tueel ook door bespreking in het re-dactioneel gedeelte) — daar zal er Statenbuurt" steeds wat aantrekkelij-ke

In dit eerste nummer reeds verschijnt een lezenswaardig artikel, maar ook fraaie prijzen — voor de beste oplossingen, of voor de eerste inzenders — beschil-der gesteld worden.

Een ieder beproeft zijn krachten er op!

Da oeconomische vooruitzichten,

Hoewel wij nog gezins-uit de ma-laise zijn, ja, deze zelfs nog wel eenigen tijd zal aanhouden, — zijn er gelukkig toch al enkele lichtpunten te ontdekken. Veel, zeer veel hangt af van den politieken toestand. Nu hebben Poincaré en Lloyd George pas eene conferentie van drie uur te Boulogne gehouden, waarbij de twee eerste ministers tot volkomen overeenstemming kwamen, zooals dat altijd heet.

Belke wareh tevreden, Poincaré om-heet, o. a. op het punt van het Fransch-Britsche bondgenootschap, en Lloyd George, omdat de Fransche minister-Président er niet alleen toe gekomen was, om de stroeve en lanzaam wer-zen om tot mindere bestrekenen

zoowel voor groote publieke lichamen als voor privé personen, om door oe-conomisch beheer en degelijk werk tot verbetering van den algemeenen toe-stand mede te werken, — toch kunnen wij met meer vertrouwen de toekomst tegemoet gaan dan eenigen tijd geleden.

Voor onze vrouwen en meisjes.

Is wassehen goed voor de huid?

Enkele jaren geleden is te Parijs overleden de bekende en gevierde Comtesse de C., eene dame uit de hoogste kringen in de Fransche hoofd-stad, eene interessante figuur, die in hare gedistingeerde salons steeds het middelpunt was van een groot gezelschap belangwekkende personen, we-tenschappelijke mannen, kunstenaars, diplomaten, mooie vrouwen en vreem-delingen van rang en distinctie.

De oude gravin, met haar witte haar, had eene bijzondere aantrekkelijkheid, niet alleen door hare positie en indruk-wekkende verschijning, doch ook en tegenstaande haren hoogen leeftijd zij

Van Sander van Marion ontvingen we een kopie van De Statenbuurt, een voorloper van de huidige Statenkoerier. Het eerste nummer dateert van 4 maart 1922. Hij had deze gevonden bij het opruimen. Erg leuk en dank dat je aan ons dacht Sander.

was wèrklijk niet jong meer!) nog even frisch en prikkelend was als toen zij als jeugdige beauté triomfen vierde in de "monde" van Parijs. — en in de heldere oogen twinkelde soms zelfs een ondeugend vonkje, als zij in een geanimeerd gesprek een plagend antwoord gaf.

Eene merkwaardigheid van deze merkwaardige vrouw was hare frissche gelaatskleur, hare gladdie, blanke huid, waardoor de aantrekkelijkheid van haar uiterlijk in bijzondere mate verhoogd werd. Niettegenstaande het geheel wittende haar, en — haar hoogen leeftijd — had zij een jong gezicht, en menigmaal werd fluisterend eene opmerking gemaakt over de geheime middelen, die zij gebruiken moest om dat frissche en jeugdige teint te kunnen behouden!

Eens vroeg een harer gasten, eene dame met minder fraaie huid, haar "op den man" af:

"Ma chère comtesse, U heeft zoo'n benijdenswaardige gelaatskleur; wat doet U daar toch voor?"

En de oude gravin richt zich op, en zegt: "Je me lave. Madame".

Deze opvatting, dat wasschen goed voor de huid is — heeden ten dage wel overal als juist erkend, niet alleen voor het gelaat, maar voor het geheele lichaam — is wel in lijnrechte tegenpraak met de opvatting van betrekkelijk nog niet zoo heel lang geleden.

In ons beschaafde Europa, in het beschaafde der Europeesche landen, van waar de "Ville Lumière" haar licht over de geheele wereld uitzond, huldigde men ten tijde van de schitterende koningen Lodewijk XIV en Lodewijk XV de opvatting, dat water slecht is voor de huid.!

De een of andere hof-arts had dat gedeeleerd, en niemand wachte zich in die dagen, in de hoogste kringen, evenmin als elders; ja, de elegante, wuife vrouwen; de gracieuse en verwende salafjonkers, toen en zelfs later nog, vermeden elke aanraking met water, om toch vooral hunne huid niet te bederven.

En om de onaangename luchtjes te verbergen, die van deze inzichten het onvermijdelijk gevolg waren, poederde men zich dik, en gebruikte men in rui-

te komen, waarbij men elkaar beter begrijpt en gemakkelijker tot overeenstemming komt, — maar ook omdat Frankrijk nu op de door Engeland zoo gewenschte conferentie van Genua komen zal, en mogelijk zelfs Poincaré zelf daar zijn land zal vertegenwoordigen.

Van Genua nu hangt veel af, en al zijn er enkele reserves gemaakt ten behoeve van Frankrijk (o a. de schadevergoeding door Duitsland mag niet gewijzigd worden; het recht op de toepassing van sancties blijft onaangetaast). — toch kan daar veel geregeld worden, dat den oeconomischen toestand ten goede komt.

Dat nu eene overeenstemming bereikt is tusschen den handigen Lloyd George, die in hooge mate het herstel van Europa nastreeft, en Poincaré, is reeds een lichtpunt, en rechtvaardigt de hoop, dat in de naaste toekomst verbetering op oconomisch gebied mogelijk zal zijn.

En al hangt nu lang niet alles van Genua af, doch is het feit, dat een groot deel van Europa (denk aan Rusland en Oostenrijk, enz.) nog volkomen buiten staat is, zijne oude koopkracht te herstellen, een zeer groote nadeelige factor, — aan den anderen kant duiken van verschillende zijden zoo nu en dan berichten op, die weer wat moed geven.

In Engeland bv. is eene verbetering in de katoenmarkt te bespeuren, en ook de vooruitzichten voor het groote katoenindustrieel gebied in Lancaster worden beter. Groote orders zijn er uit China ontvangen. Ook de toestand in de ijzer- en staalmijverheid wordt gunstiger, terwijl de toestand in het steenkolenbedrijf, vooral in Zuid-Wales, zich beter laat aanzien dan kort geleden.

Verder is het aantal werklozen in Engeland in een paar maanden met enkele tienduizenden verminderd.

In Amerika is het aantal niet gebruikte vrachtwagens verminderd, — eveneens een goed teken.

In ons eigen land heeft de industrie nog steeds veel te lijden van buitenslandsche concurrentie, en daarin zal nog wel niet dadelijk verbetering komen, doch daartegenover kan gelukkig gezegd worden, dat in verschillende opzichten de handel al wat meer leven mer nader hopen te bespreken.

En al is het nu zaak voor iedereen

beden, zoo veel mogelijk zelf "Elick wat wils", als actualiteiten, humor, zaken van interesse voor dames, aardigheden voor kinderen, wetenswaardigheden, een feuilleton, een prijs-raadsel, als anderszins, zoodat ieder met belangstelling naar het nieuwe nummer grijpen zal.

Verder zullen, waar het te pas komt, de belangen van de wijk behartigd worden, b.v. wat betreft verbetering van het verkeer, verfraaiing, enz.

In verband daarmee zullen ook opmerkingen uit den lezerskring welkom zijn, en met belangstelling beoordeeld, en als er aanleiding toe is, in de kolommen van het blad opgenomen worden.

Daarom doen wij hier gaarne een beroep op de belangstelling vooral van het intellectuele publiek in Zorgvliet, de Statenbuurt en Scheveningen, om zich te interesseeren voor den voortgang van dit stadsdeel, en daarvan nu en dan te doen bijken.

Zonder te veel te willen beloooven, kunnen wij toch zeggen, dat er met de omstandigheden, het zomer- of winterseizoen, a. a. z. rekening gehouden worden: zoo is het de bedoeling om in het Scheveningsche seizoen steeds de vreemdelingen, ook hen, die in een pension verblijven, te vermelden, wat voor de neringdoenden zoowel in het vriendelijke dorp zelf als in deze buurten, van belang is.

Wij zijn onwillekeurig langer aan het woord geweest, dan het plan was, en hopen nu, dat ieder, zijn eigen belang, en dat der wijk inzende, belangstelling zal toonen voor het jonggeboren wicht, dat van zijn kant hoopt, er toe te kunnen bijdragen, dat in de Statenbuurt en omgeving het geld, dat rond is, weer wat zal gaan rollen, en dat door een groter omzet, de invloed van de helaas nog steeds niet geweken malaise, minder gevoeld zal worden.

Wij zenden U onzen besten groet, en blijven, met de beste wenschen voor het toenemend succes in Uwe zaken

Hoogachtend,

De Directie van "De Statenbuurt".

anderen kant aan scheveningen, vast-gegrond, waar het bijna ongemerkt overgaat, en langzaamhand is hier eene collectie winkels en zaken gekomen, welke in de meeste gevallen in de behoefte hier kunnen voorzien.

Edoch, dit laatste nu wordt door het publiek veelal niet beseft; men leeft nog te veel onder den indruk, dat men voor zijne benodigheden toch "naar stad" moet, omdat hier toch niet veel te krijgen zoude zijn.

Dit onjuiste begrip nu is een gevolg van onbekendheid, niet alleen met de vele zaken op verschillend gebied, die hier bestaan, — en een reden van bestaan hebben — maar ook van onbekendheid met de vele artikelen, die hier te krijgen zijn.

En dit geldt niet alleen voor die zaken en bedrijven, die zich buiten de hoofdverkeers-adre, dus meer in de stillere straten bevinden, doch eveneens voor die winkels en magazijnen, die in de hoofdstraten zelf gevestigd zijn, daar velen en velen in deze zeer uitgebreide stadswijk zelden of nooit door die straten, of door Uw gedeelten van die verkeersader, Heeren Winkeliers, wandelen, en zoo van Uw bestaan geen notie hebben. ALLEN moeten weten, dat Uwe zaak hier is, om het publiek te voorzien, ook zij, die wat verderaf wonen, omdat zij toch altijd dichtbij U wonen dan bij de Veenestraat, of Spuistraat.

En daarmee is het doel van dit periodiek aangegeven.

Primo. Het publiek moet er uit leeren, welke winkels, en andere zaken op elk gebied hier zijn, en wat men er kan krijgen en

Secundo. De handel en de bedrijven krijgen gelegenheid, aan het publiek mededeeling te doen van hunne aanwezigheid hier, en van wat zij bieden, voor billijken prijs, die met de prijzen der stad concurreren kan.

"Die met de prijzen in de stad concurreren kan". Zeker, want ook dat is waar, dat er veelal nog een verkeerd begrip omtrent de prijzen hier heerscht; men denkt nog al te vaak, zonder verder onderzoek, dat men "in de stad" voordeliger terecht kan dan hier in de eigen buurt, en dan gaat men ten koste van veel tijdverlies naar de

Geoffrey Madge

Hij was onlangs nog een van de gastheren bij de Muziekroute Statenkwartier, nu bezoek ik hem opnieuw: grootmeester pianist Geoffrey Douglas Madge. In 1972 werd hij docent aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Later gaf hij er als docent ook masterclasses.

Tekst en fotografie Abe van der Werff

Geoffrey Madge achter twee Steinway vleugels in zijn werkkamer

Wil je iets betekenen dan moet je een samenhangend verhaal hebben in een emotionele binding met de muziek.

Hij spreekt daar bescheiden over. Hij hield van initiatieven, verwachtte die ook van zijn studenten, vond samenwerking voor de hand liggend - maar dit gebeurde toen nog niet zo vaak. In piano workshops bracht hij alle docent-pianisten met alle piano studen-

ten (hij spreekt nog van 'leerlingen') bij elkaar. Geweldig hoe inspirerend die workshops waren, want de ene docent luistert weer anders dan een collega. Zo uitten zich bij docenten verschillende opvattingen en interpretaties. Verwarring bij studenten? Dat zou best eens kunnen, maar dit stimuleert alleen maar om beter te luisteren – in het bijzonder naar zichzelf. En om dat laatste gaat het vooral, zegt de ervaren concertpianist Geoffrey Madge: daarmee moet je eigenlijk je hele leven bezig zijn.

Het was al tijdens de workshops dat hij dit initiatief nog onvoldoende vond. Jarenlang worden muziekstudenten intensief getraind in hun technische en muzikale kwaliteiten. Maar wat

gebeurt er na het afstuderen? De jonge muzikanten hebben begeleiding nodig op weg naar de beroepspraktijk, zegt Geoffrey. Daarom richtte hij in Amsterdam een Society op voor de zeer talentvolle beginnende pianisten. We praten dan landelijk gezien over één, misschien twee afstudeerders per jaar. Hoe blijven zij als begaafde starters overeind in een maatschappij die steeds meer door economie en winstmaximalisatie wordt geregeerd? Hoe worden hun technische en muzikale kwaliteiten verder verfijnd? Weten zij aandacht van de podia te trekken? Hebben ze al een helder informerende en wervende website laten maken? Zijn er goede opnames van hun spel gemaakt? Hoe komt hun muziek bij de luisteraar terecht? Het zijn tal van aspecten die mede hun professionele carrière bepalen. Docenten kunnen nog zo goed zijn in hun vakgebied, de praktische kant van het beroep krijgt vaak minder aandacht. De jong afgestudeerde weet op de rand van onderwijs en beroepspraktijk doorgaans niet wat hij als eerste moet doen, hoe veelbelovend hij ook mag zijn. Hoe zou dat dan wel moeten werken?

Geoffrey noemt een voorbeeld. Het publiek zit in de zaal, de deur zwaait open en de pianist komt op, gaat achter de piano zitten, legt zijn handen op de toetsen en begint zijn pianospel. Het klinkt eenvoudig en logisch. Maar, vraagt Geoffrey, is het ook een vloeiende, uit zichzelf sprekende beweging? Is het een organisch geheel? Of zijn het losse, op zichzelf staande stappen? Wil je iets betekenen dan moet je een samenhangend verhaal hebben in een emotionele binding met de muziek. Het is niet alleen techniek. Treed je op met een duidelijk doel, geconcentreerd en doelgericht als in een flow, dan is het eerste begin meteen raak. Het publiek voelt dat aan. Dat je zenuwachtig bent is volstrekt normaal. Bedenk, zegt Geoffrey, dat je eerste voetstap op het podium al het begin van het recital is.

Van deze man, met zoveel muzikaliteit en praktische ervaring wil iedereen wel les hebben. Samen met Ronald Willemsen (marketing en organisatie) zette hij een nieuwe onderneming op onder de titel Young Piano Masters Society. Eens per kwartaal geeft hij er een gemeenschappelijke trainingsdag en zijn er tussentijds concerten en andere activiteiten. Er is al een wachtlijst voor de kandidaten. Ook de bekende piano pedagoog Jan Wijn heeft zijn naam aan dit instituut verbonden. In workshops en masterclasses oefenen de jonge pianisten in optredens. Ze leren dat iedere componist zijn eigen persoonlijkheid heeft en proberen te begrijpen wat de componist bewoog. In de woorden van Geoffrey: weten waar punt A is want anders kan je nooit in punt B komen. Nooit veranderen als je niet precies weet wat je aan het doen bent! Stevig

analyseren werpt zijn vruchten af – aldus nog steeds de leermeester - daar komen prachtige muzikale momenten uit voort. Het doel van een optreden kan nog niet vaststaan als je niet eerst zelf hebt bedacht hoe en wat je wilt bereiken. Dan pas komt het muzikale verhaal uit jezelf voort en niet van de docent. Aan het muziekstuk geef je zo een eigen expressie, je onderkent zijn eigen problematiek. Het is niet alleen de muziek an sich, het is het verschil tussen muziek maken en de theorie uitvoeren. Dirigent Von Karajan zei eens: bij het dirigeren breng je het paard waar het moet springen, jij springt niet, dat doet het paard.

Ze leren dat iedere componist zijn eigen persoonlijkheid heeft.

Geoffrey Madge speelt werk van vele componisten, verwierf internationale roem met vertolkingen van Busoni en enkele nu levende componisten, toch blijft Johann Sebastian Bach voor hem een zeldzaam hoogtepunt in de cultuurgeschiedenis. Op de zondagmiddagen 20 december 2015 en 24 januari 2016 neemt hij het luisterend publiek mee op een ontdekkingsreis naar Bach's Das Wohltemperierte Klavier. Een absoluut monument, zegt hij. Hij voert dit magistrale werk integraal uit, deel 1 in december en deel 2 in januari in theater Korzo als gevolg van een geweldige samenwerking tussen Korzo en de Madgie Touch Foundation, opgericht door een aantal oud-leerlingen. Dit zou wel eens het meest toekomstbestendige werk ooit kunnen zijn, denkt hij. Voorafgaand aan de concerten zijn er workshops, kijk eens op YouTube* hoe hij dit eerder in het Korzo theater deed. De Matthäus Passion krijgt in Nederland ieder jaar weer een indrukwekkend grote aandacht; er zijn immers schitterende muzikale momenten én veel emotie. Het Wohltemperierte Klavier bevat echter niet minder emotionele lading. In de workshops zal Geoffrey toelichten welke die momenten zijn.

Naar het totaal luisteren is een heel andere ervaring dan apart naar de delen. In de gangbare registraties zijn alle delen doorgaans één voor één opgenomen, dus van elkaar gescheiden. Beviel het spel achteraf niet helemaal, dan nog maar eens opnieuw. Dan ontbreekt de doorgaande lijn en iedereen die goed luistert hoort dat dan ook. Dat is zeker niet hoe Bach het moet hebben bedoeld. De overrompelende schoonheid door verdeling van alle toonaarden kan je alleen maar in zijn totaliteit goed horen. Dat is wat Bach wilde en dat is ook wat Geoffrey Madge, 293 jaar later, voorstaat.

*) [youtube.com/watch?v=mvKPklej5I](https://www.youtube.com/watch?v=mvKPklej5I)

A1 MAATWERK

AANNEMERSBEDRIJF

A1 maatwerk gevestigd in Den Haag weet als geen ander hoe een goed dak te maken en is al jaren een betrouwbare partner in de wijk.

Een gemiddeld Statenkwartier dak van ca. 75 m² kost ongeveer € 7900,- incl. btw met **10 jaar garantie!** Dit doen wij op de originele manier met vervangen van het grind, dit beschermd uw dak tegen de zon en gaat daardoor veel langer mee. Wij vernieuwen de zinken kraallijsten, de dakontluchtingskapjes etc. Ook kunnen wij uw dak, tegen meerprijs isoleren. Overigens kunnen wij elk soort dak voor u vervangen of repareren, natuurlijk ook een leien dak.

keurmerk
kwaliteits
vakman

Ten Hovestraat 75
2582 RK Den Haag
T: 06 511 246 49
www.a1maatwerk.nl
a1maatwerk@planet.nl

Kozijnen
Badkamers
Schilderen

Voegen
Timmerwerk
Elektra

Loodgieterswerk
Tegelen
Plafonds en muren

ZUIDER
STRAND
THEATER

WERELDBEROEMDE BALLETEN

O.A. HET ZWANENMEER, DE NOTENKRAKER, DOORNROOSJE

Vier kerst

aan zee

BOEK NU VIA ZUIDERSTRANDTHEATER.NL/KERST | 070 88 00 333

Groen licht voor Zon op Museon

Op 10 april jl. startte de coöperatie “Zon op Museon” de verkoopactie van ruim 200 zonnepanelen, te plaatsen op het dak van Museon, voor bewoners van het Statenkwartier die geen zonnepanelen op eigen dak kunnen of willen plaatsen, of geen eigen dak bezitten.

Tekst en fotografie Jan Bron Dik

Elke wijkbewoner kan één of meerdere panelen aanschaffen, de panelen zijn in negen jaar terugverdiend en gaan zeker 25 jaar mee. Eén zonnepaneel inclusief aansluitkosten en omvormers kost de deelnemer 335 euro en geeft per jaar 220 kWh stroom. Met 10 panelen dekt men (voor een gemiddelde woning met 2-4 bewoners) zo'n 70% van het jaarlijks verbruik. De opgewekte elektriciteit wordt naar rato verdeeld over de deelnemers en jaarlijks bijgeschreven op hun energierekening. De administratie, inclusief onderhoud en verzekering, wordt gedaan door de speciaal hiertoe opgerichte coöperatie “Zon op Museon” (ZoM). Aldus zijn de deelnemers geheel ontzorgd en hebben hier geen omkijken naar.

Diverse wijkbewoners reageerden al direct na de start, tekenden in op deelname en betaalden ook meteen het hele bedrag van de aangeschafte zonnepanelen. Dat heeft het bestuur van de coöperatie bijzonder gesteund, want met deze financiële armslag kon snel veel in gang gezet worden. De gewenste hoge snelheid van handelen is iets afgeremd door de vele vereisten, de stroperige bureaucratie van veel instanties en de tijdrovende procesgang. Niettemin mag gerust van een succes worden gesproken. De bestuursleden van ZoM en adviseurs zijn er, buiten hun normale baan, met grote inzet in geslaagd om het project nog dit jaar te realiseren. Van grote meerwaarde blijken bovendien de thuisbezoeken die het bestuur brengt aan de leden van de coöperatie. We merken

duidelijk de grote motivatie van alle deelnemers om dit duurzame wijkinitiatief te realiseren.

Op 4 november jl. werd na een eerdere technische schouw op het dak met het Museon de definitieve afspraak overeengekomen voor de plaatsing van 208 zonnepanelen (foto). Tevoren had het ZoM-bestuur, na grondig advies van diverse deskundigen, een definitieve keuze gemaakt voor de leverancier van de zonnepanelen: de Zonnefabriek uit Amsterdam, <http://www.zonnefabriek.nl/>. Op het moment van schrijven zijn er nog enkele zonnepanelen beschikbaar (zonopmuseon@gmail.com). Omdat de 208 zonnepanelen in vijftien jaar tijd zo'n 350 ton CO2 zullen reduceren, kan ook nog subsidie van het Klimaatfonds Haaglanden worden verkregen. Op zondag 17 januari a.s. zal wethouder Joris Wijsmuller het zonnedak op het Museon officieel openen, met een feestelijke borrel waarvoor uiteraard ook alle leden van de coöperatie worden uitgenodigd.

Het Museon is blij met het initiatief van Buurtenergie Statenkwartier (BES) om met toestemming van de gemeente op haar dak zonnepanelen te plaatsen. Voor het Museon past het ook prachtig in hun plannen om vanaf volgend jaar de programmering ingrijpend te gaan wijzigen en aandacht te besteden aan Duurzaamheid, als een van de zogenaamde Grote Wereldthema's, zoals verder o.m. Water, Honger, Vervuiling, Vluchtelingen en Mensenrechten.

Vlnr. Edwin van der Hout (hoofd technische zaken Museon), Marie Christine van der Sman (directeur Museon). Daarnaast het bestuur van coöperatie Zon op Museon: Martin Lenferink (voorzitter), Jan Bron Dik (secretaris) en Henk Heijkers (penningmeester).

100 jaar Energie Statenkwartier

Tekst en fotografie Louis Kannevorff

In de reeks lezingen die dit jaar werden georganiseerd in het kader van het eeuwfeest van onze wijk hield Louis Kannevorff, wijkbewoner en energiedeskundige, op 25 oktober jl. in het Couvéehuis een uiterst interessante lezing over het energiegebruik in onze huizen toen en nu.

Ook vanwege de verrassende feiten en anekdotes vroeg de Statenkoerier hem om zijn verhaal voor onze lezers op schrift te willen zetten, waaraan hij graag gehoor gaf.

Gaslicht

In de periode vlak voordat de eerste huizen in het Statenkwartier werden gebouwd, werd in de Gemeentelijke Gasfabriek aan de Loosduinseweg steenkool verhit. De daarbij vrijkomende gasen werden gezuiverd, en via een ondergronds buizennet vervoerd om straatlantaarns en huizen van gaslicht te voorzien. De nieuwe huizen in het Statenkwartier kregen allemaal een aansluiting op het stedelijk gasnet. Stadsgas, of "lichtgas", was rond die tijd de meest gebruikte moderne verlichting maar wel een die veel zuurstof gebruikte. Ruimtes met gaslicht waren vaak benauwd. De huizen in het Statenkwartier kregen daarom veelal hoge plafonds.

De komst van elektriciteit

In 1902 besloot de gemeente om naast het Gemeentelijk Gasbedrijf (GGB) ook een

Gemeentelijk Electrisch Bedrijf (GEB) met een Electriciteitsfabriek op te richten. De HTM met zijn elektrische trams werd de belangrijkste klant van het GEB.

De elektrische gloeilamp was nog 'een luxe verlichting', "waarvoor allereerst vraag zal blijken te bestaan in de voornaamste straten der stad". De voornaamste straten bestonden uit woonhuizen met een huurwaarde van 1000 en 1200 gulden en hoger. In het nieuwe Statenkwartier gold dat als enige voor de Johan van Oldebarneveltlaan. Alleen voor deze straat werd een afzet van 200 gloeilampen voorzien. Voor heel Den Haag werd het aantal gloeilampen geschat op 60.000. Koninklijk Paleis Noordeinde was met 2400 lampen de grootste gebruiker.

Als door massaproductie de prijs van de gloeilamp drastisch gaat dalen is het pleit beslecht. De straatverlichting in Den Haag schakelt om naar gloeilampen. Daarna gaat het hard. Vanaf 1920 kreeg iedere nieuwe woning in Den Haag, naast een gasaansluiting, ook een aansluiting op het stroomnet. Bij een prijsvraag in 1931 (zie foto) werd de stofzuiger gekozen als het nuttigste elektrische apparaat. In enkele decennia veranderde 'electriciteit' van een luxe product naar een breed toepasbare voorziening voor velen.

De slag om de Haagse huisvrouw

De beide gemeentebedrijven gaan de slag om de gunst van de Haagse huisvrouw vol in. Zowel GEB als GGB richten zich in hun campagnes vooral op gemak en een moderne levensstijl. Dat doet het gasbedrijf met een serie reclamedia's voor de Haagse bioscopen en met gasdeksels. Gasbedrijven gaan de gasdeksels in de straat benutten om reclame te maken: 'Kookt op Gas' en 'Stookt met Gas'. Als enige gasbedrijf maakt Den Haag, met veel rijke inwoners, ook reclame voor de dure gaskoelkast: 'Koelt met Gas'.

De concurrentie tussen de twee gemeentebedrijven woedt het hevigst bij de warmwatervoorziening. Wat wordt het, een elektrische boiler of een gasgeiser?

Het GEB introduceerde de innovatieve "nachtstroomheetwatervoorziening". Een elektrische boiler warmde in de daluren, tussen 11 uur en 7 uur in de ochtend, water op tegen een zeer laag tarief. Aanvankelijk een groot succes maar na een paar jaar kwamen veel boilers terug omdat ze slecht functioneerden. De oorzaak bleek de hardheid van het Haagse duinwater. Door kalkafzetting liet de elektrische spiraal het vaak afweten. Met een negatieve bioscoopreclame (zie foto) sprong concurrent GGB daar handig op in.

Den Haag naar 220 Volt en aan het aardgas

Na het herstel van de oorlogsschade begint vanaf midden jaren 50 het energiegebruik sterk te groeien. Den Haag moet als een van de laatste steden overschakelen van 127 Volt naar de 'gewone' 220 Volt. Een gigantische operatie, waar bij ieder huis nieuwe gratis lampen en nieuwe stoppen kreeg. In de straten werden nieuwe zwaardere kabels gelegd en de oude trafozuilen, de fraaie peperbussen, werden vervangen door betonnen trafohuisjes. Bij de feestelijke viering van 50 jaar GEB in 1956 gaf directeur Bakker beeldend aan hoe het stond met het doelmatig omgaan met energie. Hij nodigde de lezer uit de

Het Statenkwartier telt nog zeker twaalf bijzondere gasdek- sels. U kunt ze het best bewonderen in de van Beuningen- straat. Voor huisnummer 8 a – b liggen twee deksels ‘Kookt op Gas’. Tweemaal ‘Stookt met Gas’ is te vinden

voor huisnummer 18. Daar ligt ook het onbetwiste hoog- tepunt ‘Koelt met Gas’ (zie foto). Dit bijzondere kleinood van Haags industrieel erfgoed verdient wat mij betreft een plaatsje op de Gemeentelijke Monumentenlijst.

levensweg te volgen van 1000 calorieën steenkool die bij de centrale aankomen. Meer dan de helft verdwijnt in de centrale en is als restwarmte terug te vinden in het Verversingskanaal, “dat zelfs op winterse dagen een zomerse temperatuur behoudt”. Van de 253 calorieën die in huis aankomen, zet de gloeilamp er 8 om in lichtenergie, de rest is warmte. Alles bijeen, nog maar een rendement van slechts 4%!

De ontdekking van de gasbel in Slochteren in 1969 zorgt voor een enorme ommekeer. Heel Nederland gaat in korte tijd over op aardgas uit Groningen. In Den Haag worden 464.689 apparaten omgebouwd naar aardgas of ingeruild, waaronder enkele gaskoel- kasten. De gasfabriek in de Binckhorst gaat sluiten. En GGB en GEB worden samengevoegd tot Gemeentelijk Energiebedrijf (GE).

Energiecrisis en duurzame energie

De oliecrisis van 1973, met de autoloze zondagen, betekent een ommekeer in het beleid en het denken over energie. Energie- besparing wordt het nieuwe parool. De gemeente kiest voor stads- verwarming. De restwarmte van de Haagse centrale gaat nu benut worden voor het verwarmen van gebouwen. Het nieuwe Westeinde ziekenhuis en wijk Kortenbos worden in 1978 als eerste aangesloten.

Tot slot duurzame energie. Dat manifesteert zich in het Staten- kwartier met de veelal platte daken vooral door steeds meer zonnepanelen. Op dit punt is onze wijk, mede dankzij gemeen- telijke subsidies, maar vooral door de actieve inzet van Buurtenergie Statenkwartier (BES), een koploper (zie ook pag. 9). Na 100 jaar mag ook dat best gevierd worden.

Kinderdagverblijf Villa Valentijn Den Haag (1^e kinderdagverblijf in het Statenkwartier) vanaf 1997 uw vertrouwde adres voor kinderopvang kunt u vinden aan de Frankenslag 145 in Den Haag. Ons landelijk registratienummer is 154505420.

Uitgebreide informatie kunt u vinden op onze website, t.w. www.villavalentijn.nl en emailadres info@villavalentijn.nl (zie ook Query code).

Telefonisch zijn wij te bereiken op 0854-890090.

Opgangvormen zijn o.a.: 40-, 48-, 52 weken p/j en flexibel.

Kinderdagverblijf Villa Valentijn Den Haag staat voor knusheid, gezelligheid en geborgenheid. Wij werken horizontaal. We hebben vier groepen in de volgende leeftijd: 3 mnd. - 1 jaar (Roze groep), 1 - 2 jaar (Gele groep), 2 - 3 jaar (Turquoise groep), 3 - 4 jaar (Rode groep). Waardoor we de kinderen op maat tijdens de verschillende ontwikkelingsstadia kunnen begeleiden en de overgang naar de basisschool optimaal is.

Bij Villa Valentijn Den Haag staat de ontwikkeling van het kind centraal.

**Heeft u zorg thuis,
dagbehandeling
of revalidatie
nodig?**

www.hwwzorg.nl
(070) 379 50 00

**Schildersbedrijf
F.W. Heijstek & Zn.**

Kranenburgweg 17b Tel. 070 - 354 90 08
2581 XX Den Haag Mobiel: 06 - 51701393

**NALATENSCHAPPEN
ONROEREND GOED
PERSONEN- EN FAMILIERECHT
ONDERNEMINGSRECHT**

STATENLAAN 24
2582 GM DEN HAAG
T 070 306 04 57

LAAN VAN WATERINGSE VELD 905
2548 BR DEN HAAG

INFO@NOTARIAATDEGIER.NL
WWW.NOTARIAATDEGIER.NL

Dit jaar besteedt de Statenkoerier aandacht aan enkele sensationele gebeurtenissen uit het wijkverleden.

Sensatie in het Statenkwartier OORLOGSPROFITEUR OPGEPAKT (1946)

Tekst: Karel Wagemans Fotografie: Jacintha van Beveren

Net als zoveel andere onthullingen over een fout oorlogsverleden komen de gedragingen van Charles John Robbert Bignell (1890-1957) pas vele jaren na dato echt in de publiciteit. Hoe de toenmalige bewoner van de Helmstraat no. 16 zich in de bezettingstijd weet te verrijken, doet het jaarboek 1999 van *Die Haghe* uitgebreid uit de doeken.

Zoals uit zijn voornamen valt af te leiden, heeft Bignell Engelse roots. Zijn voorgeslacht stamt uit Esher in het graafschap Surrey. Omstreeks 1900 weet John Charles Bignell (1861-1921) hier in Den Haag als grondspeculant fortuin te maken. In de Helmstraat laat hij een riant huis van vijf verdiepingen bouwen, waar hij in 1911 een kunsthandel opent. In dat pand, op no. 2, brengt diens zoon Charles John Robbert zijn tienerjaren door, alvorens in 1913 te trouwen met Wijnanda Gerardina Lensvelt (1887-1973), telg uit een bekend broodbakkersgeslacht. Als huwelijkscadeau schenkt zijn vader hem dat jaar de kunsthandel. De nieuwe eigenaar gaat er met zijn vrouw op Helmstraat no. 16 vlakbij wonen. Kort hierna wordt de jonge kunsthandelaar als schilderijenexpert aangesteld bij het gerenommeerde Rotterdamse veilingbedrijf Van Marle & De Sille. Het leidt tot een hechte samenwerking met firmant en leeftijdgenoot Ludwig van Marle (1891-1929). De oprichting van het Haagse veilinghuis Van Marle & Bignell aan het Lange Voorhout no. 58 in 1919 vormt hiervan het tastbaar resultaat. Een van de eerste grote veilingen daar, in 1922, bestaat uit de nagelaten inboedel van wijlen Bignell senior. Na de dood van Van Marle deelt de dan 40-jarige Bignell in het veilinghuis alleen de lakens uit.

Tijdens de oorlogsjaren leggen de Duitsers beslag op vermogen en eigendom van alle rijke joodse Nederlanders, waaronder vele Hage-naars. Hun bezittingen – vaak in de vorm van kostbaar huisraad en schilderijen – worden vervolgens door de Duitsers te gelde gemaakt via veilingen. Bijna al dit soort openbare verkopen hier ter stede zijn in die dagen verricht door Van Marle & Bignell. Met een provisie van 30% weet het veilinghuis mooie winsten te maken. Het totaalbedrag is naderhand geschat op 2 miljoen gulden.

Hoewel Bignell tijdens latere verhoren aanvoert slechts onder zware druk met de bezetters te hebben samengewerkt, is daar bepaald geen sprake van geweest. Al in september 1940 bestaat er een hartelijk contact tussen hem en de Duitser Chinz, aangesteld tot *Verwalter* van de joodse goederen in Den Haag en mede belast met de verkoop ervan. Via deze weet Bignell te realiseren dat alleen zijn veilinghuis bij die verkopen wordt ingeschakeld. Het gaat hier dus zeker niet om “minimale en noodgedwongen collaboratie”, zoals hij later beweert. Dat het bij de ruim honderd in oorlogstijd door hem gehouden veilingen merendeels gaat om van joden geroofd goed, lijkt Bignells geweten niet bovenmatig bezwaard te

hebben. Door advertenties in Duitse bladen vestigt hij in die tijd ook in de *Heimat* aandacht op die veilingen. Vele doeken van onder meer Gerard Dou, Hobbema en Van Ostade, verdwijnen aldus naar kopers ginds en zijn later nooit meer teruggevonden.

Na de bevrijding wordt Bignell op 8 april 1946 opgepakt als oorlogsprofiteur. Beschuldigd van het feit voor de Duitsers kostbare schilderijen en andere preciosa publiekelijk te hebben geveild of daarin handel te hebben gedreven, krijgt hij op 4 februari 1948 bij vonnis van het Bijzonder Gerechtshof te Den Haag 2 jaar gevangenisstraf opgelegd. Bovendien wordt hem levenslang het kiesrecht ontnegd. De Zuiveringsraad heeft eerder, in 1947, bepaald dat het hem gedurende 5 jaar verboden is als kunsthandelaar werkzaam te zijn. Hierna gaat hij *unvervroren* opnieuw in die branche aan de slag en doet al snel weer goede zaken. Hij overlijdt in 1957. Tén teken van rouw is het veilinghuis Van Marle & Bignell op de dag van de begrafenis gesloten.

Meer weten over Bignell en diens veilinghuis? Lees de complete versie van dit artikel op de website www.statenkwartier.net.

als directeur van de N.V. ...
ey en als firmant van de ...
e en Bignell zich in de ...
 bezig gehouden met zeer ...
Hem was ten laste ge ...
j kostbare schilderijen ...
sa enz. publiek had ge ...
veild of daarin handel had gedreven ...
ten behoefte van de vijand.
Verdachte is van April 1946 af gedeti-

De straat waarover we gaan

Voorjaar 1968. Wij verhuisden naar een kleine straat bij het Frederik Hendrikplein. De stoep was van zwarte steen, met een profiel van ruitjes, wybertjes zei men wel.

Tekst en fotografie Abe van der Werff

Van Boetzelaerlaan; betonnen stoeptegels gaan over in oude zwarte ruitjestegels, gezien na een regenbui.

Voorbeeld van een vernieuwd parkeervak met oude klinkers en twee typen trottoirbanden, straatklinkers gelegd in keperverband, Frederik Hendrikplein.

Als de bestrating plaatselijk niet verzakt was liep je over een redelijk droog trottoir. Het hemelwater liep namelijk tussen de ruitjes weg naar de straat, passeerde dan eerst een natuurstenen trottoirband en eindigde op blauw gevlamde gladde straatklinkers. Een zwarte stoep, hardstenen trottoirbanden en een blauwe straat, aan weerszijden de fraai gedetailleerde architectuur van het Statenkwartier. Eigenlijk een onthutsend fraai stadsbeeld, denk ik nu. Helaas, die bestrating werd weggehaald en vervangen door een standaard bestrating, geheel naar de geest van de tijd. Daar kan je over blijven mokken, maar het was in ieder geval wel veiliger want de blauwe straat kon erg glad worden. Nog een voordeel: door toepassing van beton zijn de stoepbanden nu in een grote variatie van vorm en kleur toepasbaar en vergeleken met natuursteen beter betaalbaar. Kijk naar een stoep waar auto's beslist niet overheen mogen rijden, daar is de band hoog en breed – en dat werkt.

Natuurlijk is een natuurstenen scheiding tussen stoep en straat het mooiste wat er is. In het Statenkwartier kom je dit gelukkig nog tegen. De gemeente past natuursteen nu vooral toe in monumentale situaties. Zie de historische plekken in het stadscentrum, zoals het Lange Voorhout. Maar zelfs langs paleis Noordeinde zijn de stoepbanden van beton en dat zou je hier toch even niet verwachten. Die blauwe straatklinkers zie je soms nog terug op parkeervakken, zoals rond het Frederik Hendrikplein waar samen met een nieuw type stoeptegels deze zomer de hele bestrating mooi is vernieuwd. Overigens, het verhaal gaat dat na de Eerste Wereldoorlog schepen op de terugweg van Engeland naar Nederland de blauwe klinkers als ballast mee kregen. Daar hebben we dan wel plezier van gehad. Intussen liggen de wybertjes tegels (Basaltina tegels, zegt de vakman, hebben de uitstraling van basalt) nog steeds aan de westkant van de Van Boetzelaerlaan. Maar dit wordt toch zeldzaam. Waar blijven die stenen toch?

Door projecten van de wijkvereniging kijken mensen nu aandachtiger naar de architectuur van het Statenkwartier. Architect Maarten Ruijters droeg hier de afgelopen jaren aan bij met twee mooi verzorgde puzzels die je aandacht naar nooit vermoede details trokken. Het recente boekje met wandelingen langs boeiende bouwkunst in het Statenkwartier werd ook al een groot succes. Het is ook

heerlijk in deze omgeving rond te lopen en je ogen goed de kost te geven. Kijk nu eens niet alleen naar al dat fraais boven de grond, maar ook naar de grond. Zie hoe pleinen, brede en smalle straten, aarde met kwetsbaar laag en hoog groen, asfalt en bestrating elkaar afwisselen. Het is zo dagelijkse kost geworden dat je het meestal niet meer bewust waarneemt. Totdat een straat is opgebroken. Vervelend als je er

door had gewild, maar ook een onverwacht moment om eens goed te kijken. Duinzand onder de oude bestrating. Even denken, ja natuurlijk. Wat een leidingen, kabels, buizen!

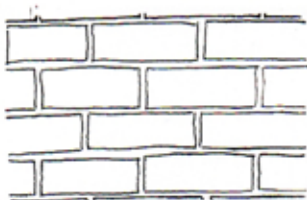
Verderop is een stratenmaker bezig. Eerst wordt de aarde met een hoop herrie geëgaliseerd. Met een rij – een lange houten rechte lat – wordt de grond helemaal glad

getrokken. De stratenmaker werkt op zijn knieën, hoe lang houdt hij dat vol? Mij valt op dat dit vaak vriendelijke mannen – nooit vrouwen – zijn, niet verlegen om op zijn tijd even een praatje te maken of te vertellen hoe mooi hun vak is. Want een mooi vak is het. Je hebt er wel tal van diploma's voor nodig. Hebt u er wel eens over gedacht hoe je de kromming van een straat maakt zodat de regen naar de goot (hoe máák je een goot?) loopt? Hoe leg je de klinkers op een kruispunt? En hoe dat ze zwaar verkeer weerstaan? Kunnen rolstoelgebruikers zonder grote hindernissen vooruit? Hoeveel kennis en ervaring dit werk vereist blijkt wanneer je zelf op een paadje in de tuin wat klinkers neerlegt. Binnen de kortste keren verzakken de stenen, liggen ze onregelmatig, struikelobjecten geworden.

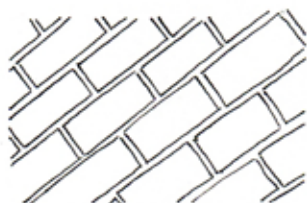
Ik steek mijn licht eens op bij Ronald Baptiste, directeur van HABO, de vroegere Haagsche Bouwmaatschappij in 1921 opgericht door toenmalig wethouder Willem Drees. Aan de initialen HABO is nu toegevoegd GWW. Wat is dat nou weer? Dat is in de bouwwereld een gangbare afkorting voor Grond, Weg- en Waterbouw. Het bedrijf heeft 75 vaste werknemers. Vaste werknemers of zelfstandigen zonder personeel? vraag ik aan de directeur. Hij zit meteen recht overeind. "Meneer! Wij zijn een bedrijf dat hoge kwaliteit levert en dat bereiken we mede op basis van sociale vaardigheid. Samen het werk doen. Dat geeft een hoge eigenwaarde. Hoe maak je mensen gelukkig, hoe tellen ze mee, hoe ben je effectief bezig om mensen aan werk te helpen? Dus vaste werknemers, allemaal vakmensen. We werken verder met een aantal 'vaste Co makers', ook deze mensen zijn al zeer lange tijd voor ons bedrijf

werkzaam. Aan de andere kant: hoe leer je de klant goed te begrijpen, hoe ben je in service de beste? Afspraak is afspraak. In deze opvatting vormen we al dertig jaar een hechte groep." Het punt is gemaakt. We praten er nog lang over door hoe je in een tijd van marktwerking ook in sociale zin goed overeind kunt blijven. Trots is deze directeur op zijn mensen. Ze bestraatten recent de Grote Marktstraat in een enthousiaste samenwerking met het ontwerpende architectenbureau en de Gemeente Den Haag. Onder meer ook de Fahrenheitstraat en de Reinkenstraat werden in goed contact met winkeliers en bewoners van nieuwe bestrating voorzien. Zo krijg je de best mogelijke kwaliteit, zegt Ronald Baptiste, en hij is niet de enige die dat vindt. De Gouden Straatsteen van 2011 werd aan de HABO toegekend onder de woorden: "De jury is onder de indruk van de pioniersrol die dit bedrijf op het gebied van mechanisch bestraten al jarenlang vervult (...) En ook over de mate waarin de medewerkers worden betrokken in het vormgeven van innovaties is de jury zeer positief." Mechanisch bestraten? Ja, de hedendaagse wetgeving eist machinale werkwijzen waar dat kan. Door het zeer zware werk sletten de stratenmakers immers verschrikkelijk. De mechanische bestrating is voor hen een weldaad en dit is dus de norm geworden. Maar niet iedereen is al zover.

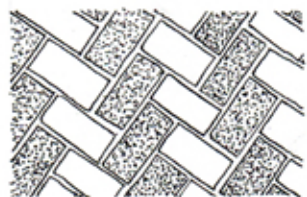
Ik maak in het Statenkwartier een ommetje. Ik betrap mezelf erop voortdurend naar de grond te kijken. Hoe valt het keperverband samen met de trottoirband? Hoe loopt het regenwater weg? Hoeveel soorten stenen zie ik op een klein stukje straat? Kijkt u ook eens op die manier, maar houd scooters en auto's toch ook maar goed in de gaten.

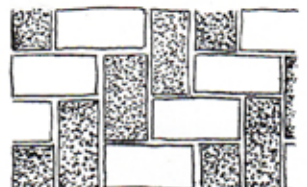
Halfsteensverband
De stenen staan loodrecht op de kantstrook; weinig hakwerk en snel gelegd.

Diagonaalverband

Keperverband
Brengt grote stabiliteit in de bestrating. Iets meer hakwerk aan de zijkanalen.

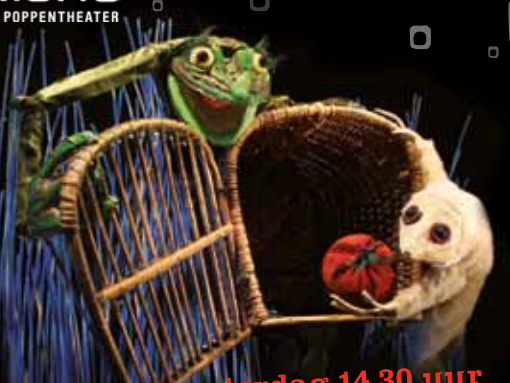

Elleboogverband
Eigenlijk een Keperverband maar dan niet diagonaal gelegd.

HABO GWW

Kooman's
POPPENTHEATER

**Elke woensdag en zaterdag 14.30 uur
kindervoorstellingen (5+)**

Algemeen Dagblad *****: 'prachtig poppenspektakel met ingenieuze decors'... 'plaatjes die de toeschouwer meevoeren in een spannend avontuur'... 'een speels en meeslepend sprookje'

Frankenstraat 66, Den Haag
telefoon 070 355 93 05
www.koomanspoppentheater.nl

MajoLien-Stuc

Stukadoors- en Restauratiebedrijf

- Voor al uw stucwerk
- Reconstructie van ornamenten
- Restauratiewerk

S.C.S. Sadhoo

M 06 200 101 54 | Majoliensstuc@casema.nl

www.majoliensstuc.nl

Voor stukadoorswerk in woningen ouder dan 2 jaar slechts 6% B.T.W.
Lid van NOA

PC LOOPT NIET LEKKER?

Tijd voor PC Refresh! 😊

Pc + laptop reparatie

Computerverkoop

Apple reparatie

Hulp op locatie

Voor elke pc of laptop een oplossing,
particulier, ZZP én MKB!

Gratis
diagnose!

070 220 00 01

www.pcrefresh.com

Open Podium in de Zorgvlietkerk

Tekst Menno Horning

Naast de vele muzikale activiteiten in de huiskamers in het Statenviertel, was er in het weekend ook op zaterdag en zondag veel muzikaals te beleven in de enige gehoorzaal in de wijk, en dat is de zaal van de Zorgvlietkerk.

Een heel bijzondere gebeurtenis was dat het kerk-orgel voor het eerst na de sluiting van de kerk in 2009 weer werd bespeeld! Veel mensen weten niet dat op een groot orgel ook heel mooi niet-kerkelijke muziek kan worden gespeeld. En dat bewees Sander van Marion met zijn programma 'Smaken verschillen', waarin hij op virtueuze wijze bekende stukken van o.a. Bach, Beethoven, Händel, Mozart en ook nog delen uit de Sound of Music van Rogers ten gehore bracht. Heel anders klonk later op de zaterdagmiddag het orgelspel van Klaas Trapman, die de Goldbergvariaties van de grote Bach integraal aan het bijna ademloos luisterende publiek liet horen.

Verder kregen nog veel andere muzikale talenten uit het Statenviertel het podium: salonmuziek door Thomas Patijn en Rinus Fuijschot, het Giusto Blazersensemble o.l.v. Peter le Feber, de Ierse band met de onuitsprekelijke naam, en op zondag de jeugdige Singer Songwriters, die de sterren van de hemel zongen en speelden! Zondagmiddag werd het Open Podium afgesloten met pianospel door Klaas Trapman op de antieke Schrimpf klavier, de oudste Haagse piano uit ca. 1840.

Het is te hopen dat de zaal van de Zorgvlietkerk met het zeer bijzondere Ahrend en Brunzema orgel en de goede akoestiek voor de wijk behouden zal blijven als de unieke plek waar muziek gemaakt en geluisterd kan worden in (en door) de wijk.

Zie ook www.zorgvlietkerksteunfonds.nl voor de lopende serie zondagmiddagconcerten.

Vaak 'full house', vanwege de grote belangstelling. Zo ook bij Tineke van Geuns en Olaf Tarenskeen.

Muziekweekend

Fotografie Jan Bron Dik

De Componistenroute

Tekst Peter le Feber, mede namens Mieke van der Brugge

Het aantal enthousiaste reacties op de componistenroute was van te voren al overweldigend, waardoor we besloten hebben de route twee keer te lopen met totaal 50 deelnemers.

Naast stadsgids Coos Wentholt werd ook Jan Nijhuis gevraagd te gidsen. Jan is al meer dan 60 jaar Statenkwartierder en bovendien een gezellig en kundig causeur.

We hoorden Composities van Voormolen, Sigtenhorst Meijer, Roderik de Man, Roel van Oosten, Arne Werkman, Agnes Jama, Hendrik Andriessen. Alle op hun plek van herkomst of dicht in de buurt. Geweldige uitvoerenden, vaak de componisten zelf maar ook wijkgenoten: Jasper Wentink, Klaas Trapman, Matthijs Koene, Arielle Vernede waren warme pleitbezorgers voor de muziek uit hun wijk! De deelnemers werden overal gastvrij ontvangen en luisterden duidelijk geboeid naar de muziek en de uitvoeringen. Halverwege was er een lunch in Brasserie Berlage. We sloten de route af bij mevrouw Cecilia Andriessen die gevat vertelde over haar vader Hendrik en haar broers Louis en Jurriaan.

Duidelijk een goed initiatief dat paste in de festiviteiten rond het 100 jarig bestaan van het Statenkwartier. Een initiatief voor herhaling vatbaar, zo bleek door de vele positieve reacties, die ons zeker stimuleren om hierover te gaan nadenken. We hebben nog genoeg ander materiaal voor een nieuwe route

Muziekroute Statenkwartier een groot succes

Tekst Tineke van Geuns

Op een stralende zaterdag op 10 oktober openden 15 huizen in het Statenkwartier hun deuren.

Van 13.00 tot 17.00 uur werden bezoekers van deze huizen om het hele uur getrakteerd op een klein concertje door musici wonende in het Statenkwartier. Een bont aanbod van jazz tot klassiek uitgevoerd door professionele musici tot gepassioneerde amateurs.

De aanloop overtrof elke verwachting; de mensen stonden veelal in rijen te wachten voor de concert(jes) aan huis. Een mooi succesvol concept wat zeker (gezien alle enthousiaste reacties) voor herhaling vatbaar is.

Terugblik op een jubileumjaar

De tafel bij Astrid van Vliet thuis is inmiddels een vertrouwde tafel geworden. De afgelopen twee jaar werden er heel veel ideeën uitgewerkt en plannen gesmeed voor 100 jaar Statenkwartier. Reden om met de initiatiefneemster van de viering van 100 jaar terug te kijken op het afgelopen jaar.

Tekst en fotografie Jacintha van Beveren

Na ons interview komt er nog een WijnSpijswandeling en een Lichtweek met veel activiteiten. Bij het ter perse gaan van deze Statenkoerier, is net de Slotborrel geweest. Allemaal ideeën die door wijkbewoners bedacht zijn en uitgevoerd werden.

Astrid vertelt dat dat ook haar bedoeling was: “Ik ging in het bestuur de portefeuille Kunst en Cultuur doen en wilde daar ook iets van maken. Ik bedacht dat buurtbewoners elkaar meer zouden kunnen ontmoeten, leren kennen, dingen samen zouden kunnen doen. Juist culturele activiteiten lenen zich daar heel goed voor. En nu we met, door en voor elkaar allerlei activiteiten hebben georganiseerd, is dat ook gelukt.”

“Het was een fantastisch jaar en nog veel mooier dan verwacht!”

Dat laatste kun je wel zeggen, want wat was het een tof jaar in het Statenkwartier. Een prachtige start dit jaar op 17 januari in de mooie overdekte binnentuin van het Gemeentemuseum, waar boven verwachting veel mensen kwamen. De Statenkwartier bonbon gemaakt door Chocolatier Atelier Westerbeek uit de wijk was binnen een mum van tijd op, omdat de opkomst overweldigend was.

Overigens waren er in het najaar op de Statenlaan en het Statenplein al bollen geplant door de Statenkwartierscholen. De Groencommissie was met vooruitziende blik van start gegaan. Tijdens de openingsbijeenkomst werden ook zadenkaartjes uitgedeeld, waaruit zomerbloeiers te verwachten waren (zie ook pag. 17). Daarna volgden de festiviteiten elkaar op, lezingen over Statig Herenen de moord op de gebroeders de Witt, het succesvolle Walking Dinner op 21 maart en de boekpresentatie in het Museon op 29 maart: “Het Walking Dinner is een beproefd recept, waar koks en eters elkaar ontmoeten in de huizen van het Statenkwartier. Een mooie manier ook om eens binnen te kijken. De ontvangst is altijd gastvrij. Het boek ‘Struinen door het Statenkwartier’ is natuurlijk een mooie manier om mensen te laten zien hoe prachtig de wijk van buiten is. En tegelijkertijd willen we mensen bewust maken van het culturele erfgoed in onze wijk, met al deze mooie architectuur, zodat mensen bij verbouwingen dit moois herstellen en niet weghalen. Door er gedurende het jaar ook wandelingen aan te verbinden, werd weer de ontmoeting gezocht. Er waren op een zondag ook expatwandelingen, waar in totaal 40 expats aan meededen.”

Astrid vervolgt: “Ik herinner me nog dat we hier aan tafel zaten augustus 2013 met een boekidee en het is mooi te zien wat daarvan geworden is. Goeie inhoud, mooi vormgegeven en heel

praktisch. Het is ook een groot succes gebleken. Na drie maanden waren er al bijna 1000 verkocht en hebben we besloten een herdruk maken. Het was ook bijzonder dat buurtgenoot Wim Willems het voorwoord wilde schrijven en dat Tomas Ross, die de wijk heel goed kent en daar veel over kan vertellen, bereid was het eerste exemplaar in ontvangst te nemen.”

Twee weken later - op 11 en 12 april - was de Kunstroute, die ook in het teken van 100 jaar stond. 50 kunstenaars namen daaraan deel. Bijna allemaal maakten ze ook een kunstwerk geïnspireerd op hun eigen huis: “Het was dat weekend razend druk in de wijk. Sommige kunstenaars hebben meer dan 1000 bezoekers binnen gehad.”

Vanaf Koningsdag tot laat in de herfst waren er historische tramritten door de wijk, verzorgd door Tramwegstichting Scheveningen. Dat paste ook heel goed in dit jubileum. Iedere keer weer waren de ritten uitverkocht. Veel mensen gingen graag even mee met deze bijzondere tochten: “Ja, die tramritten zijn ook in de loop van het jaar aangeboden door de mensen van de Tramwegstichting. Hun enthousiasme over de geschiedenis van de trams was aanstekelijk. Veel mensen hebben daarvan genoten. Het wijkoverleg maakte speciale kaartjes en wij verzorgden bij de avondritten een drankje in de pauze bij zonsondergang aan de boulevard. De rit met de kinderen die de Koningsdagtekenwedstrijd hadden gewonnen was ook heel leuk!”

Het Haagse Wielercomité organiseerde een speciale Wielerronde op 5 juni. Ter gelegenheid van 100 jaar Statenkwartier reden er 10 profs mee achter de derny's van de wielerploeg ‘Roompot’ onder leiding van Michael Boogerd.

Door de samenwerking met het Tongtongfestival, hebben de bewoners die de Indische huizenroute organiseerden een bijzonder en interessant programma kunnen samenstellen. Op 7 juni konden mensen in huizen met een Indisch verleden luisteren naar verhalen over en muziek van de vroegere bewoners. Hierdoor kwam ook het verhaal van de zeebaboes, die in huize Persinggahan woonden, in de belangstelling. Schrijfster Vilan van der Loo gaat er nader onderzoek naar doen en een boek over schrijven.

Op 21 juni was de midzomerpicknick op het Frederik Hendrikplein. Dit jaar een heel bijzondere picknick met 100 dansende elfjes: “ik kwam viavia in contact met Joke van der Kraan van de balletschool en zij bood aan om een dansvoorstelling te organiseren. Vanwege de locatie en de tijd van het jaar paste dit het beste tijdens de picknick. Net als alle activiteiten was dit weer boven verwachting. Wie had gedacht dat er 100 elfjes zouden dansen op het Frederik Hendrikplein? Vooral de allerjongsten,

dat die dan weten wat ze moeten doen. Het was voor iedereen geweldig.” Ik kan dat alleen maar beamen. Als fotograaf stond ik steeds te oh-en en ah-en van alles wat ik door mijn lens zag. En wat een geluk met het weer. Precies tijdens het dansen was het even droog. De picknick zelf viel helaas wel in het water.

Daarna de Ramblas tijdens het Willem de Zwijgerfestival: “Als wijkoverleg hadden we hier ook een kraam, die druk bezocht werd. Mensen konden eten en drinken, naar muziek luisteren en dansen.” Dat dansen werd dan ook zeker gedaan op heel veel manieren van Volksdans (de Horlepiep) tot Pop met Knappe mannen en Vuig Tuig.

Op 18 september werd een foto-expositie geopend van 100 jaar Statenkwartier met oude foto's: “Enkele bewoners hebben dit samen met het Couveehuis georganiseerd en konden daarvoor gebruik maken van de nieuwe locatie, die op die dag ook officieel geopend werd. Door de festiviteiten van 100 jaar zijn de banden met het Couveehuis trouwens stevig aangehaald. Veel wijkbewoners weten het nu ook te vinden en volgen of geven er cursussen. Dat is ook een uitvloeisel van alle activiteiten. En ik ben blij dat het Couveehuis gedurende het jaar als gastheer wilde optreden voor veel activiteiten. Met recht een fantastisch buurthuis. Niet in de minste plaats door de inzet van locatie-manager Marja Verhoeve en de vele vrijwilligers!”

Het hele jaar door waren er lezingen over de wijk. Over het ontstaan van de wijk, over de architectuur, over de namen van de straten, over de veranderende energievoorziening in de wijk (zie ook pag. 10 en 11 in dit blad).

In oktober was er vervolgens een muziekweekend met een muziekroute en een componistenroute: “Ook dat werd groots

dan we in eerste instantie hadden gedacht. Musici en componisten uit de wijk speelden, of werden gespeeld in de huizen en in de Duinoordkerk. Weer heel bijzonder dat alle musici, mensen die hun huis ter beschikking stelden en (familie van) componisten hier belangeloos aan mee wilden doen. Deelnemers en musici waren heel enthousiast over het concept. We gaan zeker kijken hoe we dat vaker kunnen organiseren.” (Zie ook pag. 20.)

Het wij(k)gevoel is volgens mij enorm gegroeid

De Wijn-Spijsroute stond al langer gepland, maar de Lichtweek is pas halverwege het jaar opgekomen: “Het zou eerst een avond zijn, maar werd door het enthousiasme van een klein groepje uitgewerkt tot een week met ook weer bijzondere evenementen. Van een lampionnenoptocht voor kinderen en lezingen tot een mooie glas in lood avond.”

Was het jaar zoals verwacht?

Astrid: “Het was een fantastisch jaar en nog veel mooier dan verwacht! Ik vind het oprecht bijzonder dat er in onze wijk zoveel mensen zijn die iets willen organiseren en daarvoor tijd vrij maken. Het wij(k)gevoel is volgens mij enorm gegroeid. Natuurlijk heb ik nog wel wat wensen. Er zijn nog wat groepen bewoners in de wijk die ik graag meer zou willen betrekken bij alles wat er gebeurt. Met name de expats en de mensen die minder mobiel zijn. Voor de laatste groep kunnen bewoners samen met de Stichting Welzijn Scheveningen, die kantoor houdt in het Couveehuis, volgens mij heel veel mooie dingen organiseren. Wie weet iets om volgend jaar op te pakken?! Wie doet er weer mee?”

Astrid van Vliet opent het Jubileumjaar in het Gemeentemuseum

Astrid van Vliet kondigt 100 elfes aan op het Frederik Hendrikplein

Astrid van Vliet overhandigt bloemen aan Cora van der Veere die de Foto-expositie in het Couveehuis organiseerde

Herdenkingsgroen

Tekst Ester de Vries

De viering van 100 jaar Statenkwartier kreeg een groene afsluiting met het planten van een **herdenkingsboom** op het Prins Mauritsplein. Een mooi moment om terug te kijken naar de 'groene' activiteiten in 2015.

Het begon allemaal eind 2014, toen schoolkinderen **bloembollen** gingen planten. In het voorjaar van 2015 was het resultaat te zien. Nu zullen er ieder jaar meer bollen bloeien, want deze verwilderingsbollen vermeerderen zichzelf.

Op het openingsfeest werden **zadenkaartjes** uitgedeeld. Bewoners konden het kaartje in de grond te stoppen. Deze zomer konden we genieten van "spontane" wilde bloemen die soms zomaar op boomspiegels en in groenstrookjes te zien waren.

Wel gepland was het verfraaien van de **plantenbakken** op de kruising Frankenslag/Statenlaan. Bewoners onderhouden ze nu zelf. De plantenbakken die op het Prins Mauritsplein stonden, gaan naar bewoners die een plantenbak willen "adopteren". Groen bij de eigen voordeur!

Tijdens de landelijke boomplantdag zijn in de Aert van der Goesstraat negen bomen door de gemeente geplant. Ook zetten schoolkinderen een **insectenhotel** neer in het Frederik Hendrikplantsoen.

In de maand juli verraste de natuur ons met een zware **zomerstorm**. Een flinke snoeibeurt met groengekleurde wegen was het gevolg. Gelukkig zijn alle bomen van de bomenroute blijven staan. Een aanrader, die bomenroute. Omdat er zoveel bijzondere bomen te zien zijn, kunt u kiezen uit twee routes. Start bij de notenboom in de tuin van het Museon, einde op het Prins Mauritsplein. Dit eindpunt is gekozen vanwege de herdenkingsboom én de **tijds capsule**. Die is bij de boom begraven met teksten van bewoners. Thema: "Wat mag door de tand des tijds niet verloren gaan in het Statenkwartier?"

Een actueel thema nu is dat een hele rij populieren vlakbij, waarschijnlijk gekapt wordt. Hieruit blijkt maar weer dat de wegen van de gemeente soms ondoordringbaar zijn. Zij promoot immers de **Operatie Steenbreek**: tegels eruit en planten en bomen erin.

Tijdens het symposium "**Groene stad van de toekomst**" in het Museon, was het thema: toename van regenval door klimaatverandering. Het is belangrijk dat het regenwater in de stad en in onze wijk ergens naartoe kan. Groen in de stad is dan ook hot: groene daken, groenstroken tussen ongebruikte tramrails, stadslandbouw, weg met aaneengesloten asfalt, ... we hebben nog veel te doen.

Dit brengt ons weer bij het asfaltpleintje dat dankzij het wijkfeest een groene metamorfose ondergaat en klaar is voor de toekomst.

Eerstvolgend punt van aandacht: de **rotonde** op de Willem de Zwijgerlaan. We houden u op de hoogte (zie ook pag. 28).

Bewoners Bentinckstraat lopen de bomenroute!

Tekst en fotografie Marijke Horning

Eind September hadden we onze 11e Bentinckstraatmiddag. Dit keer viel het onderdeel 'hardlopen' er af. Maar de Statenkwartier-bomenwandeloctocht kon wegens het mooie weer en veel belangstelling wél doorgaan.

Met elkaar liepen we als burens een gedeelte van de bomenroute met een aantal beeldbepalende bomen in onze wijk. Daarbij bezochten we ook enkele opmerkelijke kunsten in de wijk, zoals de 'telefooncel van Stalin' en het Albert Vogel monument op het Frederik Hendrikplein. Na afloop hadden we een gezellige borrel met hapjes in het nieuwe Couvée Huis. Op deze manier leren wij onze nieuwe burens kennen en zij ons en ook de bestaande contacten worden verstevigd!

www.yogashala.nl
Ten Hovestraat 8 Den Haag
info@yogashala.nl / 06 23738751
Yoga groeps- & privé lessen

RESPECT Thuiszorg

*Voor persoonlijke verzorging,
verpleegkundige zorg en begeleiding*

Team Statenkwartier

Gezondheidscentrum Frankenslag
Frankenslag 158
(070) 306 91 70
servicebureau@respectzorggroep.nl
www.respectzorggroep.nl

**Christian Daycare
After-school care
The Hague**

High qualified childcare
Unique for its identity and flexibility
Professional & enthusiastic teachers
Bilingual

**Christelijke dagopvang
Buitenschoolse opvang
Den Haag**

Kwalitatief hoogwaardige opvang
Kleinschalig en flexibel
Professionele begeleiding en enthousiaste leiders
Tweetalig

10forKIDS
Eben-Haëzerschool
P. Buijsstraat 51
2582 CH Den Haag

Tineke Hendrikse
06 - 1093 6680

Nicole Colijn
06 - 3039 9278

www.10forKIDS.nl
info@10forKIDS.nl

Facebook: 10forKIDS

Specialist in **Alfa Romeo**
Onderhoud **Fiat** en **Alfa Romeo**
APK keuringen (alle merken) RDW-erkend
Schadeherstel (alle merken)
Verkoop nieuwe en gebruikte Alfa Romeo's

Alfa Romeo

Sonoystraat 80 - 90, 2581 VP Den Haag.
Telefoon 070 - 354 18 42

www.italiaautocorse.nl

PERSONAL FIT CLUB
trainen - afslanken - revalideren
Specialist in personal training

Gratis proefles Personal Training

Voordelen van personal training bij Personal Fit Club

- Blijvend afvallen, verbeterde fitheid en gezondheid.
- Train in onze exclusieve personal training studio, in de buitenlucht of bij u thuis.
- Dagelijks op afspraak geopend van 6.00 uur tot 22.00 uur.
- Uw eigen ervaren en gecertificeerde personal trainer die gespecialiseerd is op het gebied van uw doelstellingen, mogelijkheden en wensen.
- Persoonlijk advies op het gebied van training, voeding en leefstijl.
- Effectieve en uitdagende trainingen.
- Resultaat en doelgericht.

Wilt u ontdekken wat wij voor u kunnen betekenen?
Neem dan contact met ons op en plan
een gratis proefles personal training.

Personal Fit Club Den Haag
Dr. Lelykade 20A
2583 CM Den Haag
www.personalfitclub.nl
denhaag@personalfitclub.nl
06 146 06 255

Thuiszorg die bij u past

De 4 zekerheden van Evita Zorg

- 1 altijd en direct inzetbaar
- 2 alle zorg en ondersteuning thuis
- 3 vaste zorgverlener die bij u past
- 4 volgens afspraak op afgesproken tijd

Wees welkom
in Evita Lokaal

Van Alkemadelaan 315
2597 AJ Den Haag
t 070-3141600
f 070-3141601
www.evitzorg.nl
info@evitzorg.nl

Vegro Uitleenpunt

EVITA LOKAAL

Van Alkemadelaan 309A
2597 AJ Den Haag
t 070-3141606
www.evitzorg.nl/evita-lokaal

Liefdevolle Zorg in Huiselijke Sfeer

PARTICULIERE
WOON- EN ZORGVOORZIENING
Statenlaan 111 • 2582 GH Den Haag

Zie voor informatie & details
www.huizestatigh.nl
of bel 070 3061702
voor onze uitgebreide brochure

ALTIJD ACTIEF VOOR ÚW WOONGELUK

www.korffdegidts.nl

Korff de Gidts
Makelaardij

Van Boetzelaarlaan 1 | 2581 AA Den Haag | T 070-3558400 | info@korffdegidts.nl

Foto's gemaakt door Ella

Workshops voor winnaars Lampionnenoptocht

Workshop tekenen
van Maarten Ruijters

Op 11 november was er een grootse lampionnenoptocht door het Statenkwartier. Heel veel kinderen en hun ouders hadden hun best gedaan om de mooiste te maken. Het waren er zoveel. Wel 200 kinderen in een lange optocht door de wijk.

12 kinderen kregen voor hun lampion een prijs; een workshop tekenen of fotografie door Maarten Ruijters en Jacintha van Beveren. De kinderen hebben veel geleerd over licht, compositie, kleur en vorm.

Workshop fotografie

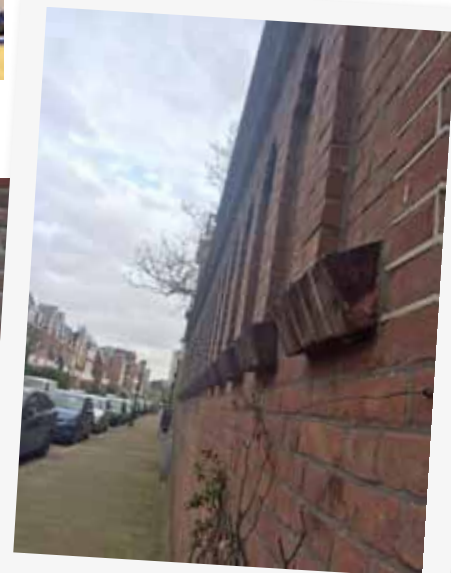

Foto gemaakt door Puk

World Forum Theater Agenda

11 dec. 2015, 20.15 uur
Rudolph's Christmas

Rudolph van Veen en kerst... Een betere combinatie is nauwelijks denkbaar! Een kerst-beleving voor de hele familie met anekdotes, heerlijke recepten, enthousiasmerende kook-demo's, praktische tips, filmbeelden en muziek.
www.rudolphschristmas.nl

13 t/m 23 dec. 2015, 14.00/20.00 uur
Jesus Christ Superstar

In december 2015 komt een internationale cast naar Nederland met de rock-opera Jesus Christ Superstar: de herkenbare muziek van Andrew Lloyd Webber met geweldige songs als "I don't know how to love him", "Superstar" en natuurlijk "Gethsemane". Vooral Ted Neeley, de originele Jezus uit de gelijknamige film, laat met zijn vertolking van Jezus een diepe indruk achter.
www.jesuschristmusical.nl
www.tec-entertainment.com

26 dec. 2015, 15.00 uur
The Sweet Soul Gospel Revue

Kom naar de swingende Sweet Soul Gospel Revue, waarbij de voeten van de vloer komen bij songs als 'I will follow him' en 'Oh Happy Day' en het genieten is bij Michael Jackson's 'Earthsong' en 'Amazing Grace'. Een feel-good Gospel Show vol muzikale explosies die geschikt is voor het hele gezin.
www.tec-entertainment.com

27 dec. 2015 t/m 3 jan. 2016, 14.00/20.00 uur
JACKSON Live in Concert – starring BEN

JACKSON Live in Concert is een spectaculaire show waarvan u samen met de hele familie kunt genieten. Een geweldige avond uit om nooit te vergeten met de grootste hits zoals: Bad, Thriller, Beat It, Black or White, Earth Song, Smooth Criminal, Wanna Be Startin' Somethin', Man in the Mirror, The Way You Make Me Feel, I'll Be There.
www.tec-entertainment.com

8 en 9 jan. 2016, 20.00 uur
ABBA GOLD

'ABBA Gold', is een muzikaal eerbetoon aan de legendarische Zweedse band. Deze oor- en oogstrelende show laat de jaren zeventig en tachtig helemaal herleven. Alles uit de muzikale glitter en glamour-wereld van weleer komt weer boven: de laklaarzen met de plateauzolen, de roterende spiegelbollen en de kleurrijke glitterkostuums.
www.tec-entertainment.com

16 en 17 jan. 2016, 20.00/14.00 uur
Het Grootste Zwanenmeer ter wereld
Nationaal Ballet van Shanghai

Het Grootste Zwanenmeer ter wereld uit China zal de komende kerstperiode voor het eerst haar vleugels uitslaan. Op initiatief van Stardust Theatre, producent van dit indrukwekkende balletfeest, heeft de Engelse topchoreograaf Derek Deane diens prachtige versie van het Zwanenmeer ingestudeerd met het Nationaal Ballet van Shanghai!
www.stardusttheatre.nl

23 jan. 2016, 20.00 uur
Mother Africa "Khayelitsha" My Home
10 years Mother Africa - The Anniversary Tour

Mother Africa komt met haar compleet nieuwe familieshow Khayelitsha naar Nederland. De liefde voor het continent wordt door het internationale gezelschap op onvergetelijke wijze overgebracht. Opzweepende Afrikaanse ritmes, kleurige kostuums, de meest indrukwekkende acrobatische acts en razendsnel voetenwerk van de beste dansers.
www.tec-entertainment.com

31 jan. 2016, 20.15 uur
'Love,... The Beatles'

Bij welke Beatles-song heeft u speciale herinneringen? Bij 'She Loves You' of 'Drive My Car', één van hun vroege songs? Of misschien bij een wereldwijde hit als 'Yesterday', 'Hey Jude' of 'Let It Be'? In deze internationale show herbeleefd u met ruim veertig hits en historische beelden de magische jaren 60. De tribute-artiesten hadden eerder groot succes op het Londense West-End en komen nu naar het World Forum.
www.wereldtheater.com

Gered door de expat?

In Den Haag Centraal (DHC), het mooie en informatieve weekblad met een keur aan rake commentaren en veelzijdigheid, in DHC dus stond op vrijdag 23 oktober jl., jrg. 9, nr. 440, een paginagroot artikel “Gouden tijden voor het Statenkwartier”.

Tekst Jan Bron Dik

Een op zich heel aardige impressie van het woongenot in onze wijk. Ook Koen Baart, voorzitter van ons wijkoverleg, kwam er in aan het woord. Zwaartepunt van het verhaal vormde de toegenomen vraag, vooral van expats, naar woningen in het Statenkwartier.

Voor die “Gouden tijden voor het Statenkwartier” gaf DHC journalist Marc Konijn de expats aan als oorzaak. “De expat voelt zich thuis in het Statenkwartier. Inmiddels heeft bijna de helft van de bewoners zijn wortels niet in Nederland”. “Ruime woningen voor expats en gezinnen (zijn) niet aan te slepen”, hoorde hij uit de mond van Ben van Ast van Nelisse Makelaarsgroep. Ben van Ast gaat zelfs zover dat hij stelt: “Zij (de expats) hebben het Statenkwartier gered”.

“Gered”. Dat is nogal een uitspraak. Gered, waarvan? Van verloedering? Ten ondergang? Onze levens gered? In sommige delen van ons land krimpt de bevolking, lopen dorpen leeg, vallen voorzieningen weg, moeten scholen sluiten. Is het Statenkwartier hiervan gered? Door de expats? Engelen die ons voor de ondergang hebben behoed?

Nee, dat blijkt allemaal nogal tegen te vallen. Of eigenlijk, juist mee te vallen. Want elders in zijn verhaal citeert Marc Konijn ook dat dezelfde Ben van Ast zegt dat “de gouden tijden van voor de crisis van 2008 weer helemaal terug zijn”.

Wat viel er dan te redden? De woningcrisis? Ook niet, tenminste niet in het Statenkwartier. Ondanks de woningcrisis bleef onze wijk steeds in trek. De overspannen woningmarkt van voor 2008 luwde hier weliswaar wel wat, maar wie een woning kocht of verkocht merkte nog altijd in een zeer courante wijk te zitten.

Nee, “gered” heeft voor Ben van Ast vooral te maken met geld. Zijn telefoon staat net als voor de crisis weer roodgloeiend. Opnieuw valt er weer (veel) geld te verdienen. Natuurlijk is hem dat gegund. Voorspoed is een ieder gegund. En wees eerlijk, ook wij als huiseigenaren profiteren in zekere zin van de hoge huizenprijzen in onze wijk. Het geeft een gerust gevoel te weten dat ook ons huis waardevast is, ook als wij niet verhuizen en hier gewoon blijven wonen.

Maar “gered”? Door de expats?

Wij hebben inmiddels allemaal zo onze ervaringen met expats. Zij, onze burens, straatgenoten, buurtbewoners, zijn hier vaak slechts voor korte tijd. De meesten zijn echt aardig, in ieder geval voorkomend en geven ons geen overlast.

Omdat wij allemaal wel enig Engels spreken, en dat ook graag etaleren, hoeft bijna geen enkele expats moeite te doen om onze taal te leren. Wij geven hen daarbij ook weinig kans en zij vinden het al gauw wel makkelijk zo. De ondernemers in onze wijk zijn blij met al die expats. Ze kopen gretig en door hun vraag naar kwaliteit

en specialiteiten heeft de middenstand in “de Fred”, onze populaire winkelpromenade, een bijzonder ruim en rijk assortiment ontwikkeld.

Ook met expats als naaste burens of straatgenoten maken we uiteraard kennis, drinken over en weer een kopje koffie bij elkaar, of een borrel. Soms iets vaker en een enkele keer eten we gezamenlijk. Vanzelfsprekend groeten we elkaar, en af en toe een praatje. Maar daar blijft het dan vaak bij. Zij leven in hun eigen wereld, hun eigen universum, zoeken begrijpelijkerwijs vooral landgenoten en collega's op. Weten vaak weinig van ons land en actuele gebeurtenissen. Voor hen is dat ook niet zo relevant. Ze zijn hier op doorreis, verblijven hier een paar jaar om dan weer te verhuizen.

Uitzonderingen op deze vluchtigheid zijn er natuurlijk ook. Maar die zijn vrij zeldzaam. Sommigen van ons die meer contact met expats hadden en met hen beslist een fijne tijd meemaakten, inclusief een boeiend kijkje in een andere cultuur, ontvingen na hun vertrek nog wel 's een jaartje season's greetings. Ook niet alle expats vinden het leven hier saai en de Nederlanders maar bot en onbeleefd. Wel is het weer vaak somber, kil en nat. Toch zijn er ook diplomaten die toegaven de plaatsing in Den Haag eerst als een straf te hebben ervaren, of meenden op een zijspoor te zijn gezet, maar naderhand het wonen en leven in onze groene stad aan zee veel meer op waarde zijn gaan schatten.

“Gered door de expat”? Welnee. De conclusie moet zijn dat sommigen in deze wijk er inderdaad flink van profiteren. Ook wij houden er een goed gevoel aan over als het gaat om de waardevastheid van ons huis. Verder vergroten de expats de diversiteit en veelkleurigheid van onze wijk.

Maar in het algemeen zijn de ervaringen met de expats in onze wijk gemengd. Om het met Johan Cruyff te zeggen: elk voordeel heb zijn nadeel. Want, om het sociologisch uit te drukken, de expats zijn (helemaal) van weinig belang voor het sociale weefsel van ons Statenkwartier.

Celeste Parfums

Acqua di Parma
 Annick Goutal
 Caudalie
 Cire Trudon
 Creed
 Diptyque
 Geo F. Trumper
 Leonor Greyl
 Lorenzo Villorosi
 Mason Pearson
 Molton Brown
 Parfums D'Orsay
 Penhaligon's
 Serge Lutens

FREDERIKSTRAAT 963 - [070] 346 14 87
WWW.CELESTE-PARFUMS.NL

24/7 online

Marceline Strumphler

Margot Koesen

Ineke van Mechelen

SALES | RENTALS | PROPERTY MANAGEMENT

Huizen hebben karakters. Bewoners ook. Ze moeten bij elkaar passen. Dat weten wij als geen ander. Wij hebben een lange ervaring en een breed netwerk. Wij kennen onze klanten en weten wat ze willen. En waarom. Daarom zijn wij de beste onderhandelaars, de meest gedegen adviseurs en de meest empathische coaches. Omdat dat is wat ons drijft: uw beslissing er een te laten worden waar u nooit spijt van hebt.

Unique people, unique homes

ESTATA

MAKELAARS O.G.

070 350 70 50 | WWW.ESTATA.NL

Masman Bosman

accountants & belastingadviseurs

Masman Bosman is:

- Geïntegreerde aanpak
- Multidisciplinaire financiële dienstverlening
- Helder totaalresultaat

T. 070 - 33 80 500
Eisenhowerlaan 124
2517 KM Den Haag

www.masmanbosman.nl

Wij staan voor:

- Geïntegreerde benadering bij het oplossen van financiële vraagstukken
- Multidisciplinaire expertise op hoog niveau
- Persoonlijke benadering en korte lijnen

Tot onze cliënten rekenen wij:

- MKB ondernemingen
- Directeur grootaandeelhouders
- Vrije beroepers
- Stichtingen en verenigingen
- Particulieren

Especially for Expats:

- We provide a full-service concept (tax planning and filing)

Onze dienstverlening:

- Fiscale advisering zakelijk en privé
- Financiële (vermogens-) planning
- Actuele management informatie
- Beoordelen en samenstellen van jaarrekeningen
- Belastingaangiften
- (Wettelijke) controles
- Administratieve ondersteuning
- Secretariële diensten, waaronder een volledig Family Office concept

Vanuit ons kantoor aan de Eisenhowerlaan 124 bedienen wij dagelijks met ruim 35 medewerkers onze cliënten.

Tuin inrichten, renoveren of onderhouden...

Ontwerp, inrichting en onderhoud
van tuinen en groenvoorzieningen.

Voor meer informatie:

www.groenspecialisten.nl

Voorburg/ Pijnacker • Telefoon: 015 - 361 09 78

EXCLUSIEF
GESELECTEERD.NL

DE TUINEN
VAN
APPELTJERN

GROEN
KEUR®
GECERTIFICEERD
BEDRIJF

Vanuit een intiem herenhuis in het Statenkwartier verzorgt Ad Patres uitvaartondernemingen exclusieve uitvaarten in stijl. Van wat u serveert tot aan de muzikale wensen, wij zorgen ervoor dat de uitvaart geheel volgens uw wensen verloopt.

Een persoonlijk afscheid begint met een persoonlijk gesprek. Dit hoeft niet altijd na een overlijden te zijn; ook vóór een aankomend overlijden kunt u al diverse zaken regelen.

Heeft u er al eens over nagedacht om uw uitvaartwensen vast te leggen? Wij kunnen u een wensencodicil toesturen waarmee u uw eigen uitvaartwensen of die van een naaste kunt vastleggen. Natuurlijk kunnen onze medewerkers u daar bij helpen. Telefonisch of middels een persoonlijk bezoek.

Laat nabestaanden niet voor verrassingen komen te staan, regel dat uw uitvaart financieel gedekt is. Dit kan middels een uitvaartverzekering, maar het is ook mogelijk om een depositospaarrekening bij Ad Patres te openen waarmee u specifiek voor uw uitvaart kunt sparen.

Voor meer informatie of overlijdensmeldingen bel 070 355 64 27 of mail info@adpatres.nl

Wonen in een mooie
omgeving, zorg van
hoge kwaliteit

Zorggroep Oldael beheert twee bijzondere
woonzorgcentra in Den Haag:

Aelbrecht van Beijeren (Benoordenhout)
en **Oldeslo** (Duttendel). Beide centra
liggen in goede wijken, bieden ruime
appartementen, een eigen keuken en
begeleiding, zorg en verpleging op maat.

Gunstige tarieven

U kunt bij ons terecht met én zonder
indicatie. De tarieven voor wonen, zorg
en service zijn gunstig.

Kennis maken? Graag. U kunt ons bellen
op **070 - 530 05 08** (cliëntadviseur)
of **070 - 530 05 30** (bedrijfsbureau).
U vindt ook uitgebreide informatie
op **www.oldael.nl**.

Gele stipziekte

Tekst en fotografie Jacintha van Beveren

Op de President Kennedylaan en de Johan de Wittlaan is de gele stipziekte uitgebroken. Ergo: de gemeente heeft een grote hoeveelheid bomen van een gele stip voorzien, zodat Groen-voorziening weet welke bomen gekapt gaan worden.

Acteur Jaap Postma uit Duinoord kwam hiertegen in verzet en ook de internationale organisaties lijken zich achter Postma te scharen. De kapaanvraag voor de 49 populieren aan de President Kennedylaan en Johan de Wittlaan is vooralsnog door de gemeente aangehouden. De gemeente gaat half november met partijen om tafel om de kwestie te bespreken. Via de website laatmijstaan.nl houdt Jaap Postma ons op de hoogte van alle kapvergunningen. Het is interessant om eens op die site te kijken wat u kunt doen om het onnodig kappen van bomen tegen te houden.

Onlangs nog gaf de gemeente toe een foutje gemaakt te hebben bij het voor de kap gereed maken van 4 prachtige Italiaanse Populieren in het Stadhoudersplantsoen. De 'kap'stippen op deze populieren zullen zo goed als mogelijk worden verwijderd en ze mogen blijven staan. Wie weet kunnen ook de 49 populieren gered worden.

Overigens moeten soms bomen gekapt worden, omdat ze ziek zijn of erg in de weg staan, maar zoveel bomen omhakken? Jaap Postma meent dat meer lijkt op een bezuinigingsactie van de gemeente op onderhoud.

Statushouders aan de Scheveningseweg 90

Tekst en fotografie Jacintha van Beveren

De gemeente Den Haag neemt in de komende maanden 2110 asielzoekers op. In eerste instantie zullen er plekken gecreëerd worden in de asielzoekerscentra, zodat de grote groepen asielzoekers daar kunnen worden opgevangen.

Dat betekent dat mensen die eigenlijk de asielzoekerscentra zouden kunnen verlaten (de zgn. statushouders), maar nog geen woning hebben, versneld aan een woonplek worden geholpen. Statushouders zijn asielzoekers van wie het verzoek tot asiel is ingewilligd en die een (legale) verblijfsstatus hebben gekregen. Zij mogen in Nederland blijven.

De stad wil deze groep niet alleen een dak boven het hoofd bieden, maar ook begeleiding, school, dagbesteding, hulp bij problemen en aandacht voor welzijn.

50 tot 100 van deze asielzoekers met een verblijfsstatus worden gehuisvest in het gebouw aan de Scheveningseweg.

De gemeente kiest ervoor om deze statushouders op te vangen in gemeentelijke panden, zodat de extra huisvesting geen druk legt op de reguliere huisvestingsmarkt.

Vanaf 2016 zullen de asielzoekers ook daadwerkelijk in onze wijk komen wonen. Als wijk heten wij ze van harte welkom. Er zijn door wijkbewoners alvast bloembollen voor hun deur geplant.

Rotonde op de Fred

Tekst en fotografie Abe van der Werff

De gemeente publiceerde dit voorjaar een voorlopig ontwerp voor een rotonde op de kruising Frederik Hendriklaan en Willem de Zwijgerlaan. Dit plan maakte meteen vele tongen los. De Statenkoerier schreef hier al uitvoerig over.

Vervolgens hield de gemeente een informatieve avond die zeer goed werd bezocht. Sterker nog, de ambtenaren werden letterlijk overspoeld door mondelinge en schriftelijke reacties. De meeste

opmerkingen waren positief. De gemeente was blij verrast met al die animo voor dit Statenkwartierse onderwerp, trouwens óók met de kritische geluiden want daardoor kunnen de ontwerpers scherper kijken. Op dit moment verwerkt men zorgvuldig al die reacties want dat is nog een hele klus. De conclusie is dat 90% van alle opmerkingen op een of andere manier tot aanpassing van het eerste ontwerp zal leiden. Dat is mooi, zult u zeggen, maar wanneer is die rotonde dan klaar?

Bij die vraag verstrakt het gezicht van de gemeentelijke verkeersplanner.

Er is vertraging. Mede door de vele reacties valt er nog heel veel voor te bereiden. In de huidige planning staat dat het College van Burgemeester en wethouders eind 2016 een 'afgewogen besluit' zal nemen. Dit betekent dat bij positief besluit pas in 2017 de schop de grond in gaat. Hoe lang duren die werkzaamheden dan nog? Reken maar op minimaal negen maanden.

Wat is uw huis eigenlijk waard?

U weet het na een gratis waardebeoordeling!

 Vestigingen in Den Haag & Wassenaar
Tel. 070 - 354 66 00, www.reichmanenrommelaar.nl

afterscool.nl

Begin je schooljaar goed!

AFTER'S COOL

ONDERZOEK

REMEDIAL TEACHING

HUISWERK & BIJLES

070-3589930 | Pansierstraat 17
scheveningen@afterscool.nl

KOERIERTJES

VAN HIER NAAR DAAR

Begeleiden van verhuizingen, personal organizing, ordenen van administraties en het verkoopklaar maken van uw huis voor een succesvolle verkoop.

Annelene Graswinckel (06-46615100) en Fabienne Kasteel (06-24095386), www.vanhiernaardaar.nl

HIER HAD UW KOERIERTJE KUNNEN STAAN

Dertig woorden voor dertig euro om heel het Statenkwartier te melden wat u zoekt of aanbiedt.

Mail Mirjam Kroemer:
kroemer@kpnmail.nl

HULP IN DE HUISHOUDING

Op zoek naar een ervaren hulp in de huishouding, met referenties in het Statenkwartier?

Looking for an experienced domestic help, with references in the Statenkwartier?

Please call Desiree Baldoe, 06 - 45 23 60 03

HULP IN DE HUISHOUDING

Mijn naam is Sandra en ik maak graag schoon. Om die reden ben ik op zoek naar nieuwe adressen, als hulp in de huishouding. Ik ben een ervaren hulp met goede referenties. **Als u geïnteresseerd bent, kunt u mij bereiken via 06-19152950.**

WOONATELIER H O R U S

Voor al uw raamdecoratie.

Gevestigd aan de Breitnerlaan 107 (voorheen Weissenbruchstraat 36). Geopend donderdag t/m zaterdag 12-00 tot 17-00 en op afspraak 06 45424170

WWW.HORUS-ATELIER.NL

PROFESSIONAL ORGANIZER

Uw huis, administratie en planning op orde. Wilt u dat? Bel

A professional organizer creates order in your home. Please call

Marjan Engels, 06-4626 1327, www.marjanengels.nl

WOONATELIER H O R U S

Breitnerlaan 107

25% KORTING OP ONZE VOUEGORDIJNEN.

bel, mail of kom langs voor een vrijblijvende offerte.

WWW.HORUS-ATELIER.NL

06 45424170

RECTIFICATIE

In het vorige nummer is een foutieve advertentie geplaatst van PC Refresh. Er stond helaas nog "zomeractie" in de septemberuitgave.

Graag verwijzen we u naar de nieuwe advertentie van PC Refresh op pagina 22.

Kruid & Druif op de Fred

Kruid & Druif is verhuisd van de Reinkenstraat (Duinoord) naar de Frederik Hendriklaan. De eigenaren van dit innovatieve foodconcept, Marloes & Erik, zijn Statenkwartier buurtgenoten. "We zijn superblij met ons pand op de Fred. Heerlijke buurt, fijn publiek en de winkel ligt om de hoek van ons huis."

Tekst Marloes de Bruijn fotografie Jacintha van Beveren

De ondernemers

Erik en Marloes leerden elkaar in Utrecht op de tennisbaan kennen. Erik (Bedrijfskunde RUG) werkte als consultant en Marloes (Hotelschool Den Haag) had een marketingfunctie bij een farmaceutisch bedrijf. Beiden besloten hun baan op te zeggen om hun eigen bedrijf te beginnen: een vernieuwd concept om thuis Aziatisch te koken.

Asian Home Cooking

Kruid & Druif is one-stop-shop foodconcept. In de winkel kies je een Aziatisch gerecht om thuis te koken. Je krijgt het duidelijk geschreven recept mee met alle ingrediënten voor het gerecht. Alles op maat, precies in de juiste hoeveelheid.

De gerechten komen uit veel verschillende Aziatische landen, van Laos tot Sri Lanka, van China tot Thailand. Ideaal voor je doorde-weekse maaltijd, een diner met vrienden of een origineel kado.

Wijn & Spijs

De juiste wijn bij het gerecht? Aziatische kruiden en specerijen hebben behoorlijk wat invloed op wijnen. Op basis van hun wijnopleiding, maar voornamelijk door veel te proeven, hebben Erik & Marloes een selectie van meer dan 60 wijnen die bij hun gerechten passen. De wijnselectie is zorgvuldig samengesteld en is continue in ontwikkeling.

Het winkelconcept is afgelopen 2,5 jaar continue in ontwikkeling geweest. De ambities van de ondernemers zijn groot. In september heeft een succesvolle crowdfunding campagne de verhuizing naar de Fred gerealiseerd. Op dit moment zetten Erik & Marloes de punten op de i en zijn ze achter de schermen hard aan het werkt een professionaliseringslag te maken die nodig is om hun groeiambities te realiseren.

Kijk op de site voor meer informatie maar stap vooral snel eens binnen op de nieuwe locatie op de Fred. Kruid & Druif is 7 dagen per week open!

Statenkoerier lezersaanbieding (op vertoon van deze coupon)

Geldig t/m 31/12/2015

Speciale aanbieding (Normaal €24,85):

Gerecht "PAD THAI"

*incl. 500 gram kippendijen en
de bijpassende wijn Vedilhan,viognier*

€20

Naam:

Kruid & Druif

Frederik Hendriklaan 71, Den Haag

info@kruidendruif.nl

070 4063632

www.kruidendruif.nl

Leer en Leef, Groei en Geef

Tekst en fotografie Jan Bron Dik

Een ingezonden artikel naar onze redactie is de reden dat ik een bezoek breng aan het logegebouw van de Haagse vrijmetselaren, aan de 2e Sweelinckstraat 131, tegenover de Maranathakerk.

Het gebouw was ooit een huishoudschool, waar de spreuk “Leer en Leef, Groei en Geef” al boven de ingang prijkte voordat de veertien Haagse vrijmetselarijloges er hun intrek in namen. De spreuk sprak hen echter erg aan en lieten ze staan. Het ingezonden artikel was afkomstig van loge 106, L’Union Frédéric, waarvan de meeste van de 35 leden in het Statenkwartier wonen. Met woordvoerder en

De vrijmetselarij is een inwijdingsgenootschap vol van symboliek

gedeputeerd Meester Tom van der Veen maakte ik een afspraak voor een bezoek en gesprek over zijn loge en de vrijmetselarij.

Van der Veen vertelt er enthousiast over. Hij heeft ook veel uit te leggen want al weet je iets van vrijmetselarij of maçonnerie - een internationaal verbreide en regionaal gestructureerde broederschap van mensen die streven naar geestelijke en morele verheffing -, voor de buitenstaander hangt er nog altijd een waas van geheimzinnigheid om heen. Eeuwenlang werd de vrijmetselarij gezien als een mysterieuze sekte, waarvoor men zeer op z'n hoede diende te zijn. Die tijd lijkt voorbij, al hebben bepaalde logebijeenkomsten nog wel een besloten (en daardoor mysterieus) karakter. Dat is overigens wel te verklaren. De vrijmetselarij is geen serviceclub zoals de Ronde Tafel of de Lions, maar een inwijdingsgenootschap vol van symboliek en die lopen nu eenmaal niet graag te koop met hun rituelen. Niet om geheimzinnig te doen, maar omdat men van mening is dat een ritueel een verrassing – een cadeau, een geschenk – moet zijn voor wie het ondergaat. Vrijmetselarij wordt, als gezegd, bedreven in groepen, loges. Iedere loge heeft een normale verenigingsstructuur en is ingeschreven bij de betreffende Kamer van Koophandel.

De meeste loges houden tegenwoordig ook jaarlijks 'open dag' voor geïnteresseerden. Loge 106, L 'Union Frédéric deed dat recent op 30 november jl. Je krijgt dan 'een kijkje in de keuken': in de werkplaats of 'de tempel', zoals de indrukwekkende zaal genoemd wordt waar de leden onder een plafond met vele lampjes die een sterrenhemel verbeelden, hun bijeenkomsten houden. Ook vertelt men op de open dag over het ontstaan van de vrijmetselarij, die voortkwam uit 14e-eeuwse gilden die in Europa ontelbare kathedralen bouwden. Een kleine groep geletterden gaf leiding aan een grote schare ambachtslieden en kunstenaars. Na de pestepidemie van de 14e eeuw was vooral de vraag naar hooggeschoolde ambachtslieden als steenhouders groot. Deze situatie bevorderde als vanzelf hun onafhankelijke positie in de maatschappij. Hun werkplaatsen (in het Engels "lodges") werden zo tot verzamelplaatsen van vrije, onafhankelijke, geschoolde mannen. De gilden van deze 'free masons', een begrip dat op het Europese vasteland werd vertaald als 'vrije metselaren', kregen daarnaast een sociale functie en vormden daarmee in moreel opzicht een leerschool. Deze werkplaatsen van steenhouders, vrijplaatsen waar men helemaal zichzelf kon zijn, oefenden een steeds grotere aantrekkingskracht uit op anderen.

Zo ontstonden meerdere loges, die steeds meer bevolkt werden door wetenschapsbeoefenaren, kunstenaars, schrijvers en filosofen. Terwijl de oorspronkelijke ambachtslieden meer en meer uit beeld verdwenen. Als geheugensteun werden destijds symbolen gebruikt, die nu nog steeds worden gehanteerd: de hamer, de beitel, het schietlood, de waterpas en winkelhaak. Stuk voor stuk symbolen waarmee de 'broeders' (van oudsher zijn de loges masculien, maar tegenwoordig bestaan er ook gemengde loges, en exclusief vrouwelijke loges van 'zusters') in onderlinge waardering en wederzijdse hulp werken aan een nieuw gigantisch bouwwerk: een betere wereld. Met mooie doelen? Nee, geen serviceclub zoals gezegd. Wij zijn broeders die aan de mens zelf werken, in dienst van een betere wereld. Dat daaruit initiatieven kunnen voortvloeien, die ten voordele van de samenleving zijn, is een logisch gevolg. De broeders zien zichzelf als een 'ruwe steen', die wordt bewerkt tot een bruikbare bouwsteen voor de samenleving. Daartoe komen zij geregeld samen voor zogenaamde 'comparities' en voor rituele bijeenkomsten. Bij comparities moeten de broeders beurtelings een 'bouwstuk' leveren; een voordracht over een onderwerp van eigen keuze, waarna men met elkaar de verschillende standpunten hierover vergelijkt. Geen discussie, maar met respect luisteren naar de ander. Zoeken naar wat bindt, niet wat scheidt. Twee onderwerpen zijn echter taboe: godsdienst en politiek.

De rituele bijeenkomsten zijn gebaseerd op de organisatievorm van de gilden die behouden bleef. Dit houdt onder meer in dat nieuwe leden op grond van hun ervaring leerling, gezet en ten slotte meester worden. In de puur symbolische beoefening van het ambacht van steenhouwer, met voorschoot en witte handschoenen aan. De voorschoot verwijst naar de metselarbeid, de witte handschoenen zijn symbool voor de helderheid die de metselaar moet betrachten in zijn handelingen en gedachten. Stof en geest, beiden van belang, in evenwicht. Twee elementen vormen de basis voor vrijmetselaars: het ene is de altijd door mensen gestelde vraag naar zelfkennis en naar de verhouding met de medemens; het andere element betreft de tegenstelling tussen goed en kwaad, aangegeven door de begrippen licht en duisternis, zon en maan. In de tempel komt dit tot uitdrukking in de geblokte zwart-wit vloer.

De vrijmetselarij is niet dogmatisch, een vrijmetselaar laat de ander vrij in zijn overtuigingen.

'Ken uzelf' is het cruciale begrip in de vrijmetselarij, het ontwikkelen van zelfkennis. Leer jezelf kennen door je te spiegelen aan anderen. Door dialoog, rituelen en symboliek kan iemand zich ontwikkelen en zichzelf bevrijden. De vrijmetselarij is niet dogmatisch, een vrijmetselaar laat de ander vrij in zijn overtuigingen. Maar hoe belangrijk dit ook is, vrijheid is geen doel op zichzelf. Vrijheid moet iedereen in staat stellen rechtvaardig en goed te handelen. Daarnaast staan voor de vrijmetselaar kernwaarden als verdraagzaamheid en het besef van een grote persoonlijke verantwoordelijkheid centraal. Die ethiek, die levenshouding is de kern van de boodschap. De door de vrijmetselaar ontwikkelde morele waarden moeten worden omgezet in concrete handelingen. Niet alleen een godsgeloof kan de basis zijn van de moraal als motiveerende bron. Als vrijmetselaar wordt je uitgenodigd om het evenwicht te zoeken tussen uiterlijk en innerlijk, tussen geest en materie, tussen hoofd en hart. De vrijmetselaar moet voortdurend zijn ontvangen ruwe steen bewerken, tot een volmaakte kubus. Dus: levenslang aan zichzelf werken en aan zijn relatie tot de omgeving.

Daar zijn ook de leden van loge 106, L 'Union Frédéric steeds mee bezig. In Nederland zijn er vanaf 1734 loges bekend. Prins Frederik Willem Karel der Nederlanden, zoon van Koning Willem I, werd in 1816 Grootmeester van alle Nederlandse vrijmetselaren. In 1914 ontstond de huidige Haagse loge L 'Union Frédéric'. 'Eendracht Maakt Macht' werd haar wapenspreuk. Nassaublaauw en goud werden als logekleuren aangenomen.

Maar hoe zat het nu met dat ingezonden artikel? Dat diende om de lezers van de Statenkoerier te vertellen over het bestaan van L 'Union Frédéric, de loge die net als het Statenkwartier dit jaar haar 100 jarig jubileum viert. En ook om aan te geven dat nieuwe leden welkom zijn. <http://www.loge-lunionfrederic.nl/>

Van de veertien Haagse loges heeft L 'Union Frédéric' een bijzondere band met onze wijk omdat de meeste leden er wonen. Stilstaan bij het 100-jarig bestaan van het Statenkwartier wordt er door hen dan ook zeker gedaan. Na de donkere oorlogsdagen, toen de bewoners terugkeerden en de wijk weer moest worden opgebouwd, droegen de leden van L 'Union Frédéric ook bij aan de opleving van het Statenkwartier. Mede door hen die uit Indië arriveerden en van wie er velen vrijmetselaar waren.

Stichting Vrienden van het Statenkwartier

Het Wijkoverleg Statenkwartier draait op vrijwilligers, die via commissies, werkgroepen, het eigen bestuur of anderszins, veel tijd steken in het behoud van het historische karakter en de leefbaarheid van onze wijk. Het voor de activiteiten benodigde geld komt deels van de gemeente. Voor het overige is het wijkbestuur afhankelijk van donateurs. Als wijkbewoner waardeert u de voorzieningen in het Statenkwartier, het leefklimaat en de plezierige woon- en werksfeer. Het karakter van onze wijk is uniek. Daarom is het meer dan de moeite waard om dat zo te houden. Wilt u ook speelruimte voor uw kinderen,

een prettige woonomgeving en up-to-date informatie over de wijk en haar activiteiten via nieuwsbrief en website? Steun de Stichting Vrienden van het Statenkwartier in Den Haag en maak een donatie over naar gironummer NL85 INGB0000175903. Dat is het gironummer van de stichting. Met uw steun kunnen wij ons blijven inzetten voor uw belangen.

Als u dit jaar nog 25 euro of meer overmaakt en uw naam en adresgegevens doorgeeft, ontvang u tevens het wandelboek!

Service nummers

Stadsdeelkantoor Scheveningen

Scheveningseweg 303
www.denhaag.nl/contact
Tel: 14070

Wijkagenten

sylvia.westmaas@haaglanden.politie.nl
henry.stegehuis@haaglanden.politie.nl

Welzijn Scheveningen

Algemeen Maatschappelijk Werk
en ouderenadviseurs
Tel: 070 - 416 20 20
Website: www.welzijnscheveningen.nl

Dienstenwinkel

Tel: 070 - 360 14 65

Algemene burenhulp (gratis)

Tel: 070 - 262 99 99

Wijk- en Dienstencentrum Couvéehuis

Frankenslag 139
Tel: 070 - 3500694
www.welzijnscheveningen/statenkwartier/
couveehuis.nl

Wijkbus Groot Scheveningen

Tel: 070 - 3385495 / 070 - 3385496

Spoeisende huisartsenhulp SMASH

Maandag t/m donderdag 17.00 uur - 08.00 uur
Weekende: vrijdag 17.00 uur tot maandag
08.00 uur. Tel: 070 - 3469669

Dienstdoende apotheken

Tel: 070 - 3451000

Tandartsdienst

Spoegevallen nacht - weekend
Tel: 070 - 3110305

Dierenartsen weekenddienst

Spoegevallen nacht - weekend
Tel: 070 - 3110307

Gezocht: boom in het Statenkwartier

Het Haags Gemeentearchief ontving in 1986 23 groot formaat foto's van plekken in het Statenkwartier. Eén van de foto's toont een boom die is ingebouwd in laagbouw.

De andere foto's zijn gewone straatbeelden van het Statenkwartier. Mogelijk is de fotograaf op straat aangesproken door iemand die hem iets bijzonders wilde laten zien, en heeft de fotograaf toen vanuit een huis deze "ingekapselde" boom gefotografeerd.

Het Haags Gemeentearchief wil graag weten waar de foto gemaakt is.

Weet u het?

U kunt reageren op:

<http://haagse.zoekplaatjes.nl/200/290.html>,
via e-mail: wim.dekoninggans@denhaag.nl
of telefonisch via 070-3537025.

Alvast hartelijk dank!

koninklijke
schouwburg

Midzomernachtdroom

het Nationale Toneel
Vr 25 t/m wo 30 december

ks.nl

WWW.CATSHUVELAPARTMENTS.NL

LUXURIOUS APARTMENTS FOR RENT IN THE STUNNING CATS'HEUVEL BUILDING

LIVING WITH EVERY AMENITY & SERVICE CLOSE AT HAND IN THE STATENKWARTIER OF THE HAGUE

Stunning three and four room apartments are available for rental in the opulent Cats'Heuvel building, located in the majestic Statenkwartier; one of the safest and most sought-after areas of the royal city of The Hague. The apartments - all with tasteful parquet and curtains, and available either furnished or unfurnished - are surrounded by beautiful parks, museums, galleries and some of the

finest shops in the city. The architectural finish is of the highest standard. Living in Cats'Heuvel means living in luxury and with service close at hand. You are welcomed into the Residence of Cats'Heuvel with the red carpet treatment, marble flooring and leaded glass windows. The Service Manager is at your disposal five days a week that gives the feeling of extra security and service when needed.

Beeuwkes Makelaardij & Consultancy
T 070 314 30 00
www.beeuwkes.nl
claire@beeuwkes.nl

COME AND ADMIRE CATS'HEUVEL
IN PERSON, OR CONTACT THE PROPERTY
BROKERS FOR INFORMATION

Nelisse Residential Desk
T 070 350 14 00
www.nelisse.nl
vrolijk@nelisse.nl